

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, SZOMBAT, 1924 november 22.

321. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

A kisebbségi kérdés

Elkes együttérzéssel, őszinte elismeréssel, feltétlen helyesléssel üdvözöljük a kormányt az elhatározását, amellyel az S. H. S. királyság kormánya a Szerbia és Görögország között fennállott szövetségi szerződést felmondta. Bevalljuk őszintén, bennünket nem érint annyira az elhatározás érdemi része, mint amennyire foglalkoztat az intézkedés indoklása. A külügyminisztérium által közzétett kommuniké szerint ugyanis „a szerződés felmondásának legjelentősebb oka az, hogy Görögország a szerb kisebbségek védelmére vonatkozó intézkedéseket elmulasztotta”.

E pillanatban nem áll rendelkezésünkre az egész anyag, amiből megtudnánk állapítani, hogy a görög kormány szerződéses kötelezettséget mulasztott-e el akkor, amikor a szerb kisebbség intézményes biztosításáról nem gondoskodott. Mégis azt merjük állítani, hogy a görög kormányt ilyen szerződéses kötelezettség nem terhelte. Elképzelhetetlen lenne egyébként, hogy a külügyminisztériumnak a nyilvánosság tájékoztatására szánt hivatalos közlése nem hivatkoznék a szerződésesség jogcímére, ha ilyen szerződésesség valóban terheli a görög kormányt. Bizonyosnak kell tartani, hogy a görög kormánynak ebben a kétségtelenül barátságtalan magatartásában az S. H. S. királyság kormánya csupán az örök emberi jogok sérelmét látta s a szerződés felmondásával az örök emberi jogok sérelmét torolta meg.

Sokszor elmondottuk már, a mi természetes szövetségeseink, küzdőtársaink a kultura frontján, az emberi fejlődés harcában, az emberi szolidaritás felé vezető úton hozzánk legközelebb álló örök utitársaink azok a szlávok, akik a délszlávok határain kívülre kerülve, idegen impérium alatt kemény ellenfelekkel szemben, kivánságaikkal és törekvéseikkel szemben ridegen elzárkózó uralom alatt vívják harcukat szláv kulturájukért, szláv nyelvük használatáért és azért az állampolgári egyenlőségért, melyet a szláv fajhoz húzó hűségük nem torzít egyenlőtlenséggé. A mi természetes szövetségeseink a romániai szerbek, akik már megalkották minden párttól független politikai szervezetüket, a mi törekvéseink igazolói az olaszországi szlávok, akiknek három képviselőjük van az olasz kamarában, a mi legális és loyális küzdelmünk jogcímének bizonyítói a görögországi szerbek, akik sorsunk urainak figyelmét a faji összetartozandóság és nemzeti együttérzés hatalmas erejével

fordítják a kisebbségek sérelmeire s a kisebbségi sérelmek földézésével az örök emberi jogok ellen intézett támadásokra.

A kisebbségi probléma nem magyar probléma, vagy legalább is, nemcsak magyar probléma. Alig van állama Közép-Európának, melynek kisebbségei nem lennének. A háboru morális jogcime a kis népek felszabadítása volt s a háboru befejező béke a háborus célok megvalósítására rendelt népszövetségre bizta rá a kisebbségek intézményes védelmét s a kisebbségek jogi és tényleges helyzetét védő nemzetközi szerződés végrehajtásának ellenőrzését. A háboru előtt igaz lehetett az az inkább szellemes megállapítás, hogy az államhatalomnak és társadalomnak őszinte türelmessége és liberalizmusa a zsidókkal és a zsidókérdéssel

szemben tanusított magatartáson mutatkozik meg. Ami csak szellemes volt, az — más fogalmazásban — igazsággá vált. Minden állami kormányzat s minden nemzeti társadalom demokratikus érzéseiről, liberális felfogásáról, türelmességéről és igazságszeretetéről kézzelfoghatóan és letagadhatatlanul a nemzetiségekkel szemben követett politikájával tesz tanusítást.

A jugoszláv kormány a görögországi szerbeknek védelme alá vételében bizonyosságot tett igazságszeretetéről és erélyéről. Az SHS. királyság nemzetiségei biznak abban, hogy tőlük sem tagadja meg a kormány azokat a jogokat, s őket sem fosztja meg attól a demokratikus egyenlőségtől és polgári egyenjoguságtól, amit idegen országok szerb alattvalói számára ki akar kényszeríteni.

lölések körül a piroti kerületben, ahol Vukicsevics Velja postaügyi miniszterrel szemben Jovanovics Joco volt minisztert akarja egy csoport kandidálni.

A demokraták Hercegovinában

Grgyics Vaszilje professzort akarják jelölni, aki különösen kulturális téren fejtett ki eddig nagy tevékenységet. Szó van arról is, hogy Grgyics a múlt választásokon Protics-párti programmal fellépett Ivanicsevics Peroval közös listával lép fel, ami kérdésessé teheti Markovics Lázár hercegovinai mandátumát.

A radikális-párt szerénységi kerületi bizottsága csütörtökön Mitrovicán tartott ülésén ismét Pasics miniszterelnököt jelölte listavezetőnek.

A kabinet rekonstrukciója

Csütörtökön délelőtt fél tizenöt óra hosszat tartó kihallgatáson jelent meg a királynál. Politikai körökben úgy tudják, hogy a miniszterelnök ez alkalommal a kormány rekonstrukciójáról tett előterjesztést a királynak. Az ellenzék szerint az udvar és Pasics között a kinevezések tekintetében bizonyos ellentétek merültek fel, ami miatt a kinevezések még nem történhettek meg.

A király elnöklet a nemzetvédelmi bizottság ülésén

Beogradból jelentik: a királyi palotában a király elnöklete alatt csütörtökön este összeült a nemzetvédelmi bizottság, amelyet az alkotmány értelmében két évvel előlt alakítottak. Az ülésen résztvettek a nemzetvédelmi bizottság tagjai: Pasics miniszterelnök, Nincics külügyminiszter, Maximovics belügyminiszter, Trifunovics Dusan hadügyminiszter és Kalatovics tábornok, a bizottság titkára. Az ülés lefolyásáról a bizottság tagjai semmiféle felvilágosítást sem adnak, csupán azt közlik, hogy az ország védelmével és a hadsereg felszerelésével összefüggő kérdésekről volt szó. Azt a hírt, hogy a nemzetvédelmi bizottság belpolitikai kérdésekről is tárgyalt, mértékadó helyeken megcáfolják.

A Radics-párt az egész Vajdaságban állít jelölteket

Radics István hosszabb cikket írt a Slobodni Dom legújabb számában a horvát parasztpárt választási előkészületeiről. A cikk elején a dalmáciai és boszniai viszonyokkal foglalkozik Radics és kiemeli, hogy a horvát parasztpárt egyetlen párttal, még Spaho muzulmán-pártiával sem köt választási paktumot.

Ezután a Vajdasággal foglalkozik a cikk és megállapítja, hogy itt csak a bunyevác horvátok között, különösen Szuboticán és környékén terjed a horvát parasztpárt szervekedése. Ezt a tényt nagyon fontosnak mondja Radics, majd így folytatja:

— Az egész Bánátban, Bácskában és Baranyában több mint kétszáz ezer bunyevác és sokak horvát van. Az eddigi két választáson ezek nagy többsége a bunyevác-sokác parti

Miniszterek küzdelme a mandátumokért

Kik lesznek a vajdasági listavezetők?

A politikusok érdeklődése — mint Beogradból jelentik — azokra a hírekre összpontosul, amelyek a vidéki kerületekből érkeznek s arról számolnak be, hogy a helyi szervezetek kiket jelöltek listavezetőkül. A listavezetőnek van a legtöbb kilátása, hogy bekerül a parlamentbe s így akit listavezetőnek kandidálnak, az már ott érzi magát a parlamentben. A kerületek azonban elsősorban minisztereket akarnak listavezetőkül, pedig a minisztereknek amúgy is több kilátásuk van arra, hogy megválasztják őket, mint a többi halandónak. Különösen a vajdasági kerületek ambicionálják, hogy miniszter legyen a képviselőjük. Eddig a vajdasági radikális listák vezetőit állapították meg. A radikális listavezetők között négy miniszter van. Valószínűleg az önálló demokraták is a Vajdaságban léptetik fel Pribecevic Svetozárt. Vele együtt öt miniszter lesz listavezető a Vajdaságban.

A radikális-párt megállapodása szerint a Vajdaságban a következők lesznek a listavezetők:

Noviszadon: dr. Miletics Szlávko közegészségügyi miniszter.

Szomborban: Trifkovic Márkó miniszterelnök-helyettes.

Szuboticán: dr. Radonics Jován.

A felsőbánati kerületben: dr. Nincics Momesilló külügyminiszter.

Az alsóbánati kerületben: Sztojadinovic Milán pénzügyminiszter.

Az alsóbánati jelölést csütörtökön ejtette meg Pancsevón a radikális-párt végrehajtó bizottsága. A bizottság 12 tagja közül hárman szavaztak arra, hogy Miladinovic Zsarkó volt postaügyi miniszter, az eddigi képviselő legyen a listavezető, s kilencen szavaztak Sztojadinovic pénzügyminiszter jelölése mellett s így a pénzügyminiszter jelöltetését terjesztették fel a párt főbizottsághoz.

Bizonyosra vehető, hogy sem az alsóbánati, sem a noviszadi kerület-

ben nem lesz radikális-önálló demokrata közös lista, mert a radikális-párt ezekben a kerületekben elég erősnek érzi magát, hogy önállóan vegye fel a küzdelmet.

A demokrata-párt listavezetői

A demokrata-párt is megállapodott már a vajdasági kerületek legnagyobb részében a listavezetők személyében.

A délbánati kerületben: Mihajlovics Liuba.

az északiban: dr. Setzerov Szlávko.

a szomboriban: dr. Ribár Iván, a parlament volt elnöke.

a noviszadiban: Pesics Dragutin volt miniszter lesz a listavezető.

A szubotica kerületben valószínűleg nem lesz önálló listájuk a demokratáknak.

Jelölések Szerbiában és Hercegovinában

Lassanként az egyes szerbiai kerületekből is beérkeznek a jelentések a jelölésekről. A drinamenti választókerület jelölőbizottsága Perics Ninkó dr. volt igazságügyminisztert kandidálta mint listavezetőt. A kragujeváci kerületben nagy belső harc folyik a radikálisok között. Pantovics Radija eddigi képviselő, aki a pártklubban a korrupció elleni küzdelem egyik legexponáltabb szószólója volt, tiltakozik az ellen, hogy Kojics Dragutin volt kereskedelmi miniszter legyen a radikális listavezető, aki ellen ő is többször felszólt a klubban. Pantovics azt követeli, hogy listavezetőnek Nesics Stevánt, a parlamenti pénzügyi bizottság elnökét tegyék meg. Amennyiben a bizottság mégis Kojicsot jelölné, Pantovics külön radikális listával fog fellépni, ami — Pantovics nagy népszerűségére való tekintettel — veszélyeztetné a Kojics-lista sikerét. Ugyancsak nehézségeik vannak a radikálisoknak a je-

pártra szavazott és 1920-ban négy, 1923-ban három képviselőt választottak, akik sokkal inkább papok voltak, mint horvátok.

— Egész Bácskában és Baranyán, helyenként a Bánátban is, már a legutóbbi választások alkalmával a parasztság élénken kívánta, hogy a horvát parasztpárt is állítson urnát a Vaidaságban. Most teliesedni fog ez az óhaj. A szuboticiai körületben a köztársasági listavezetők nincsenek horvát parasztpárti horvátok, hanem a jelöltek pedig republikánusok, nemzeti különbség nélkül. A párt egyetlen ura párttal sem fog választási megegyezőst kötni és a legelsőszántabb küzdelmet fogja folytatni Pasics radikálisai ellen.

Végül Szlovéniáról és a többi országrészekről beszél Radics cikke. A Korosec-féle szlovén néppárttal nem fog együttműködni a Radics-párt, de nem is fogja támadni Korosecet. Montenegróban, Macedóniában és a Sumadiában ezuttal még sem állít jelölteket a horvát köztársasági parasztpárt. A választási alapra ötszáz ezer dinárt gyűjtenek össze a parasztszervezetbeni hozzájárulásából.

Általános

nyomdászsztrájk Szlovénzkóban

Letartóztatták a pozsonyi kommunisták vezetőit

Pozsonyból jelentik: A szlovénzkói nyomdai munkások szakszervezetének vezetősége a nyomdatulajdonosok egyesületével már hetekkel ezelőtt tárgyalásokat kezdett a kollektív szerződés megújításáról. A tárgyalások folyamán a nyomdatulajdonosok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a kollektív szerződést csak az esetben hajlandók megkötni, ha a nyomdai munkások belemennek a harminckoronás bérredukcióba és az éjjeli munkának nyolc órára való meghosszabbításába. A munkásság nem fogadta el ezeket a feltételeket, hanem ragaszkodott a lejárt kollektív szerződéshez, lemondott azonban a husz százalékos drágasági pótlékról. A főnökök a nyomdászok követelését elutasították, mire a munkásság bizalmiférfi testülete kimondta Szlovénzkóra az általános

nyomdászsztrájkot. Kassán, Pozsonyban, Eperjesen, Léván, Komáromban és Ungváron pénteken reggel a munkát már beszüntették. A lapok ezekben a városokban nem jelentek meg.

A pozsonyi rendőrség a sztrájk kitörésével egyidejűleg letartóztattott néhány kommunistavezért, akiket azzal gyanúsítanak, hogy röpiratokat terjesztettek a szlovénzkói városokban elhelyezett ezredek katonái között. A kommunistapárt vezetőinek lakásán házkutatásokat is tartottak, amelynek során a rendőrség olyan adatok birtokába jutott, amelyek azt igazolják, hogy a propagandát Seidler kommunistavezér irányította. Seidert elő akarták állítani, de nem találták lakásán, mert megszökött a bajt, hirtelen elutazott Pozsonyból. A rendőrség eddig tíz kommunistavezért tartóztatott le, Seidler ellen körözlevelet adott ki.

Kik legyenek a magyarság parlamenti képviselői?

A Bácsmegeyi Napló próbaszavazása

Az ötlet — bevalljuk — nem egészen új. Legutóbb az amerikai elnökválasztásnál s az angol választásoknál is megszavaztatták a nagy lapok olvasóikat, hogy kiket kívánjanak az Unió elnökéül, illetőleg az angol alsóház tagjaiul megválasztatni.

Ami Amerikában és Angliában csak érdekes kísérlet volt, amelyből előre tájékozódást lehetett szerezni a pártok erőviszonyairól, az Jugoszláviában sokkal több ennél — politikai szükségesség. A magyarság tömegei számára a jelenlegi politikai helyzet lehetetlenné teszi, hogy akaratukat és véleményüket nyilváníthassák arra nézve, hogy kiket kívánjanak képviselőkkül jelölni. Nyilvános gyűléseket több okból majdnem lehetetlen tartani s azt is mindenki tudja, hogy az ilyen gyűléseknek a legriktább esetben határoznak mást, mint amit az összehívók, 10—12 ember előterjeszt. A demokrácia elvei követelik, hogy minden szavazónak joga és alkama legyen megmondani, kit kíván jelölni. De a fennálló választási rendszer is szükségessé teszi, hogy olyan jelöltek kerüljenek a listára, akiket a választók többsége kíván, mert csak így lehet remélni, hogy a választó abba az urnába helyezi a gummigolyót, amelyen az a lista van kifüggesztve, amely az ő számára szimpatikus.

Ezek a szempontok vezetik a Bácsmegeyi Naplót, amikor a magyar választó polgároktól kérdezi meg, hogy a magyarság parlamenti

képviselőit kiket kívánják jelölni. A szavazás eredménye természetesen semmiképp sem kötelező senkire, s így a magyar párt sem. A Bácsmegeyi Napló minden párttól független orgánium s amikor maguktól a jugoszláviai magyaroktól kérdezi meg, hogy kiket kívánják parlamenti képviselőkkül, legjobban dokumentálja, hogy nem pártorgánium, hanem a magyarság lapja.

A jugoszláviai magyarság, amint már többször állapítottuk meg sajnálattal, meglehetősen közönyös. Azt a minimális érdeklődést azonban joggal fel lehet tételezni, hogy mindenki kitölti a Bácsmegeyi Napló holnapi (vasárnapi) számában közlendő szavazólapot s egy levelezőlapra felragasztva beküldi a Bácsmegeyi Napló címére.

Aki ennél a próbaszavazásnál legpontosabban eltalálja, hogy a február 8-iki választáson kiket választanak meg.

2500 dinár jutalmat kap.

Ha többen lesznek, akik pontosan eltalálják a megválasztandók nevét, a jutalmat ezek között kisorsoljuk. A szavazatokat november 30-ikáig kell beküldeni

Bácsmegeyi Napló

Szubotica 45 címre.

A szavazás úgy történik, hogy a szavazólapra minden szavazó tíz jelöltet ír fel, abban a sorrendben, amelyben meggyőződése szerint be kellene kerülni

a parlamentbe, akár önálló listával vesz részt a választásban a magyarság, akár nem.

A szavazólapokon a következő kérdések vannak: A szavazó neve és lakhelye. Fel van-e véve a választói névjegyzékbe? Kívánja-e, hogy a magyar párt önállóan, vagy más párttal kooperálva vegyen részt a választásban. Kiket tart legméltyóbbnak arra, hogy a jugoszláviai magyarságot a parlamentben képviseljék?

Szavazni név nélkül is lehet, azonban az a szavazó, aki nem közli a nevét, nem tarthat igényt a 2500 dináros jutalomra.

Félreértések elkerülése végett itt újólág kijelentjük, hogy ez a próbaszavazás a Bácsmegeyi Napló önálló akciója. Minden párt ennek a próbaszavazásnak eredményétől függetlenül a párt intéző vezetőinek tetszése és belátása szerint állítja össze a jelölő listáját.

Nem a zsidók csinálták a bolsevizmust

Csernoch hercegprimás beszéde

Budapestről jelentik: A jubileumát ültő Csernoch János hercegprimásnál megjelent az esztergomi zsidóság küldöttsége, amelyet Löwy Lajos hitközségi elnök és dr. Spiegel Armin esztergomi főrabbi vezetett. Az üdvözlő beszédek után a hercegprimás a következő beszédet mondta:

— Gyermekkorom óta mindig az igazság embere voltam. A zsidóság között sok jeles embert volt alkalmam látni és megismerni és valóban mondom, ezek mindig azon igyekeztek, hogy többi embertársaikkal együtt, lelkiismeretesen dolgozzanak a hazáért. En mindig mondtam, hogy a bolsevizmust nem a zsidók csinálták, hanem zsidók és keresztények. Amikor a hullámok magásra csapkodtak, bátorságom volt kimondani és nem féltem kijelenteni, hogy igazságtalanságot tenni senkivel sem szabad. Budapesten megmondtam Hevesi főrabbi urnak, amikor nálam volt, legyen nyugodtan, türelemmel, a hullámok rövidesen lecsillapodnak és újból uralomra fog jutni az igazi testvéri szeretet, újból teljes egyetértésben fogunk együtt dolgozni a hazánkért.

A Megdicsőült Lélek

Írta: Farkas Frigyes

Mielőtt megkezdte örök vándorlását, — a Megdicsőült Lélek még egyszer visszanezített a szobába. Egy pillantást vetett arra a véres vacakra, amelyik lomposan, összegyűrve terült el a szőnyegen, — amelyiket egy órával ezelőtt még Kovács Péter számféjtési fogalmazónak neveztek. Csak egy pillanatra nézett vissza egykori önmagára. Tovább nem érdekelte.

Azután belelendült a Végtelenségbe. Könnyűnek, vidámnak érezte magát test nélkül, problémák nélkül. Most látta csak, hogy a problémák a testhez — egykori testéhez — tartoztak. Most már elmúltak.

A Megdicsőült Léleknek tetszett az új helyzet. Elhatározta, hogy most már nem siet, hanem bevárja a komédia folytatását. Várt és figyelt, hogy mi történik tovább.

Mari, a kis mindenese, sikoltott. Megijedt a durranástól. Azután sirni kezdett és sajnálta a szobaurat, aki mindig szépen beszélt vele. A Megdicsőült Lélek sajnálta, hogy elsején elfelejtett neki borraivalót adni.

A háziasszonya szintén megrémült és sopánkodott. Sirni is igyekezett. Mégis, a szomszédok előtt mutatni kell, hogy sajnálja... A Megdicsőült Lélek azonban jól látta, hogy belül az asszony szídjá és szemrehányásokat tesz a halottnak, mert összevérezte a szőnyeget. A szobát is nehezebb lesz most kiadni. Igaza van, ezt az ügyet másutt is elin-

tézhette volna.

A kollégái megilletődötten vették tudomásul az eseményt és testületileg készülték a gyászparádéra. Koszorút is vettek — hitelbe. Csak most jutott eszébe, hogy rosszkor csinálta, — hónap végén, de azért a kollégák nem haragudtak rá. Imponált nekik, hogy hivatalosuk ilyen elegánsan távozott. Érdekesnek érezték önmagukat is és fontoskodó gyászt öltöttek arcukra. A fogalmazó-helyettes pedig belül örült, hogy most avanszálni fog. Az államtitkár kijelentette, hogy mindig uriembernek ismerté. Pedig egy nappal előbb összeszűrdta, — és önmagában erős lelkiismeretfurdalást érzett, hogy talán azért...

Mások is találgatták az okát. Miért? A kollégák szerelmet emlegettek, a háziasszonya a szomszédoknak anyagi zavarokról mesélt, a kövér bankár pedig mardosó önvádat érzett, mert éppen aznap megtagadta a váltókölesont.

Másnapra a találgatások legendakörre növekedtek. Addigra az egész város értesült az öngyilkosságról és mindenki tudott valamit, — éppen azért, mert senki sem tudott semmit. A legendák középpontjába a márványarcú asszony került, akivel legutóbb többször együtt látták.

A Megdicsőült Lélek sajnálta az asszonyt. Fájt neki, hogy hirbe hozta, — de most már nem lehet rajta segíteni. Látta, hogy az emberek elítélték, mert kegyetlen volt hozzá, — de elítélték volna akkor is, ha kegyeiben részesíti. Az emberek mindig ítélkeznek.

Az asszonyt egy barátja értesítet-

te kiméletesen a történekről és a legendákról.

A márványarc egy árnyalattal fehérebb lett. Az asszony is elhitte a legendákat és rémlátásai támadtak. Eddig észre sem vette a fiút, — csak most kezdett rá emlékezni, hogy az milyen kitaró ragaszkodással forgolódott mindig körülötte. Kezdett visszaemlékezni egyes eladogott szavakra, amelyeknek akkor nem tulajdonított jelentőséget. Tegnap is beszélt vele és bucsuzásnál különös hévvel csókolt neki kezét. Akkor ezt sem vette észre, — most pedig égeti a kezét a csók helye és hideg fut végig rajta. A halott csókja.

Láza van...

Két napig nem ment ki az utcára. Félt az emberek tekintetétől. Azt hitte, mindenki csak erről beszél, róla beszél. Gyilkosnak tudta magát. Lehevert a pamagra és olvasott egész napon keresztül. Egymásután vette elő a könyveket és egymásután dobta el. Nem tudta, mit olvas. Zongorázni kezdett, de gúkszert fogott. Eszébe jutott, hogy gyászban nem illik zongorázni, — neki pedig gyásza van.

Természetes, meg kell gyászolnia a fiút. Az ő halottja.

El kell mennie a temetésre.

Egész délelőtt töprengett azon, hogy elmenjen-e. Ha nem megy el, az emberek biztosan azt fogják mondani, hogy félt a temetéstől. Ha elmegy? Akkor is mondanak valamit.

— Mindegy, — tehát el fog menni.

A Megdicsőült Lélek szánakozással nézte az asszony vergődését és nem érzett elégtételt. Pedig ő is vergődött

valamikor az asszony miatt.

Ebéd után az asszony készülni kezdett a temetésre. A barátja, aki ismerte a titkát, segített neki. Félgyászt vett magára, fekete kosztümöt és a kis, fekete kalapot, fátyol nélkül. Még ugysem volt rajta egyik sem. A barátja megállapította, hogy nagyon jól áll rajta és a sápadt arc is szépen érvényesül. Puderre sincs szükség, de egy kis noir a szem alatt nem árt.

Elfogultan ment a temetésre. Remégett. A barátja támogatta. A koporsó mellett érezte, hogy a gyászgyülekezet összesug és mindenki őt nézi. Eleinte zavarban volt, de hamarosan természetesen talált mindent: a temetést, a gyászt és azt is, hogy a halottról mindenki megelégedkezett és mindenki csak vele foglalkozik. Érezte, hogy érdekessé vált, hogy — ami eddig nem sikerült — középpontjába került az érdeklődésnek. Dibaiba jött. Fontosnak érezte magát, — a legfontosabbnak, akiért meghalnak. Azután eszébe jutott, hogy sirni is illenék. A circumdederuntnál sikerült is könnyeznie.

A gyászmenetben az első kocsiba ültették, — az államtitkár mellé. Ez tapintatosan beszélt az elhunytól és kijelentette, hogy most már megérti...

Az asszony pedig rájött arra, hogy így van rendjén. Az eddigi nyáspolgáriasság volt tévedés, mert érte megszoktak halni. Elhatározta, hogy egy hónapig viseli a félgyászt, — és az államtitkár fekete csikós pongyolában fogja fogadni.

A Megdicsőült Lélek pedig elfeledve vágott neki a végtelenségnek...

KISEBBSÉGI ÉLET

● ● ●

A csehszlovák parlament legutóbbi ülésén a russzin parasztpárt vezére: Kurtyák, deklarációt olvasott föl, amelyben Russzinszko számára autonómiát követelt és bejelentette, hogy a költségvetés tárgyalásában pártja nem vesz részt. »Russzinszko — mondotta — 1919 szeptember 19-én önként csatlakozott Csehországhoz, mint autonóm terület, azzal, hogy rövidesen megkapja az önkormányzatot. Azóta öt év múlt már el, de a kormánynak cszezában sincs Russzinszko autonómiáját megvalósítani. Pedig ez az öt év a russzin népet gazdaságilag és kulturpolitikailag teljesen a tönk szélére juttatta. Az ugynevezett földreform sehol semmit sem használt Russzinszkonak, mivel csupa cseh legionárius jutott csak birtokba. Aztán: négyezer-ötszörannyi tisztviselőt küldtek a russzin nép nyakára, mint amennyire szükség volna. Kulturpolitika tekintetében is teljes anarchia uralkodik. A legutóbbi nemzetgyűlési választások eredménye megmutatta, hogy semmiféle erőszakkal és jól fizetett politikai spiclikkel sem tudott a kormány semmit elérni. Kijelentem: a kormány aknamunkájával sohasem fogja a russzin nép lelkéből kiölni és elpusztítani az autonómia gondolatát.«

★

A direktórium tervét végleg elejtette az erdélyi Magyar Párt intézőbizottsága, mely Kolozsváron megtartott ülésén nem jó szívvel, de szükségből, belement végre az elnökválasztásba. A jelölt megválasztásánál azonban nem vette számba a magyar közvélemény kívánságát: nem **Bernády**, hanem **Ugron István** mellett foglalt állást. Az ülésen különben erős és szenvedélyes vita folyt a vezér személye körül, a baloldal és jobboldal között. Bernády kijelentette, hogy nem lép vissza, felveszi a harcot Ugron ellen, akit semmiképp sem tart alkalmasnak a Magyar Párt vezetésére. Páll Árpád, Zágoni István és gróf Béli Kálmán szintén bejelentették az oppozíciót azzal, hogy jelöltjük Bernády lesz, akinek megválasztása érdekében erős agitációt kezdenek, akár tetszik, akár nem tetszik a párt mamelukjainak. Az intézőbizottság tudomásul vette a baloldal hadüzenetét és elhatározta, hogy a nagygyűlést december 14-ikére hívja össze Brassóba.

★

Katasztrófálisan kevés a bíró Erdélyben. Van nagyközség, illetőleg járásbíró, ahol egyetlen bíró működik, de olyan is akad — nem is egy —, ahol már hónapok óta nincs egy szál bíró sem. Radnán, az ottani járásbíró, például bekövetkezett ez a lehetetlen helyzet. Még két héttel ezelőtt három bíró dolgozott a községben, akik közül azonban egyiket közben nyugdíjazták, a másikat áthelyezték, a harmadik pedig megbetegedett. A szerencsétlen Radnán most áll, vesztve az igazságszolgáltatás szekere...

★

Az elnökkérdésről az erdélyi magyar-ság legtekintélyesebb lapja, a »Keleti Újság«, hosszabb cikket írt abból az alkalomból, hogy az intézőbizottság Ugron Istvánt jelölte. A cikkben többek közt a lap ezt fejtette ki: »A Magyar Párt a tehetségek érvényesülésének kell hogy gyűjtőhelye legyen és a pártvezetés csak úgy tud eredményeket elérni, ha a szellemi erőkre támaszkodik. A Magyar Pártot és az egység fogalmának elferdített jelszavát nem lehet dorongoló tegyvernek használni a kisebbségi küzdelem magyar gondolatai ellen. Mert a gondolatosság nem fog tudni a végeredményben amugy sem érvényesülni a gondolatképességgel szemben, még akkor sem, ha a ledorongoláshoz sikerül egyszer-kétszer tömeget szerezni. A rossz ötlet megbukik akkor is, önmagától is, ha keresztülröszakolják

és ha az egység megmentése címén diadalt is ül felette az, aki ilyen ünneplés pohárköszöntőjének frázisain túl nem tud tovább gondolkozni. A jó gondolat pedig nem tud meghalni, legfeljebb paragon marad. A római szenátus rendelkezése szerint Scipio halomra döntötte Karthágót és sirt, azt mondván,

»hogy nem Karthágó miatt könnyezik, hanem Karthágó romjain Rómát siratja. Az egység nevében aki rombolni akar, Scipio lelkiismeretére ébredjen, mert az egységet rombolja, amely pedig a rendeltetésének megfelelő erőre kell hogy emelkedjék a tiszta valóságban.«

Beogradban tartják meg a kisantant legközelebbi konferenciáját

Januárban dönt a kisantant az orosz kérdéstről

Beogradból jelentik: Diplomáciai forrásból eredő hírek szerint a kisantant külügyminisztereinek legközelebbi konferenciáját, amely január első felében fog lefolyni, ezúttal ismét Beogradban tartják meg. Az eddigi gyakorlat szerint most Bukarest volna soron, azonban a tanácskozások megtartására **Románia fővárosa most nem látszik alkalmasnak, mert a januári konferencián dönteni fognak a kisantant államainak Oroszországhoz való viszonyáról, illetve a szovjet-kormány elismeréséről.** Ebben a tekintetben Románia tudvalevően erősen oroszellenes álláspontot

foglal el, ami Bukarestben kényelmetlen helyzetbe hozhatná a döntésnél a többi államok reprezentánsait. Csehszlovákia az elismerés mellett van, míg ez SHS. királyság még nem döntött állásfoglalásáról. Éppen ezért a mostani tanácskozások színhelyül Beogradot találták a legalkalmasabbnak.

Sándor királynak Pasics miniszterelnök és Nincsicz külügyminiszter kíséretében Rómába, Párisba és Londonba tervezett utazását a kisantant konferenciája után fogják megtartani.

Egyiptom válságos helyzete

Meghalt sérüléseibe az egyiptomi angol főparancsnok

Kairóból jelentik: **Lee-Stack** tábornok, az egyiptomi angol főparancsnok szerdán **belehalt sérüléseibe.** **Fund** király fogadta lord **Allenbyt** és utána **Zaglul** pasá miniszterelnököt, akikkel a merénylet következményeiről tárgyalt. Ezután a király a **hadereghez kiáltványt intézett, amelyben a szirdar ellen elkövetett, megvetést érdemlő merényletet súlyosan elítéli.**

A nyomozás a merénylők után teljes erővel tovább folyik, eddig azonban csak annyi eredményre vezetett, hogy elfogták annak az **automobilnak sofőrjét, amelyben sir Lee Stack** tábornok merénylői elmenekültek.

Londoni jelentés szerint a **Times** vezércikkében azt mondja, hogy a kairói merényletnek kétségtelenül **politikai jellege van.** Sem a kormányt, sem az egyiptomi népképviselőt, sem magát **Zaglul pasát nem lehet mentesíteni a tettért való felelősség alól.** Az azonnali **erélyes cselekvés** multhatatlanul szükséges.

A **Daily Express** szerint az 1922. évi **deklaráció érvényét azonnal fel kell függeszteni.** Angliának vissza kell nyernie **cselekvési szabadságát.** A független **Egyiptom álma elmúlt.** Angliában általában nagy az izgalom a merénylet miatt.

Két horvát politikus belép a kormányba

Kinevezték a választási főbizottságok elnökeit

A kormány rekonstrukciója már a legközelebbi napokban aktuálissá válik. Politikai körökben pénteken este elterjedt hírek szerint már **bejelentett ténynek lehet tekinteni, hogy dr. Surmin és dr. Drinkovics volt miniszterek belépnek a kormányba,** Surmin mint a horvátországi és Drinkovics mint a dalmáciai horvátok képviselője. Mind a ketten ezelőtt a horvát Zajednica tagjai voltak, amikor azonban a Zajednica Radicsékhoz közeledett, sőt később csatlakozott a horvát paraszt-föderációhoz, kiléptek a pártból.

Surmin a kereskedelmi miniszter lesz. Ezenkívül **Grizogono** kereskedelmi miniszter az igazságügyi tárcát venné át, **Lukinics** Edo igazságügyminiszter pedig az ürepedésben levő szociálpolitikai minisztériumot kapná. Számítanak arra is, hogy **Srskics Milan** volt helyettes miniszter is belép a kormányba, mert az ő részvételét hir szerint udvari körök kívánják.

A kerületi választási főbizottságok elnökei

A választásokat intéző állami bizottság pénteken ismét ülést tartott és ezen az ülésen megtörtént az ugynevezett kerületi választási főbizottságok elnökeinek és ezek helyetteseinek a kinevezése. Ezeket a

tisztségeket a választási törvény alapján magasabb rangú bírákkal töltötték be. A Vajdaság részére a következő választási kerületi főbizottsági elnököket nevezték ki.

Szubotica kerület: elnök dr. **Putnik** Sava, noviszadi kuriai bíró, helyettese: dr. **Pavlovics** István szuboticai törvényszéki elnök.

Szombor-baranyai kerület: elnök: **Zdravkovics** Moncsillo, a beogradi felebbezési bíróság bírójának helyettese: dr. **Gyukics** Bogdan noviszadi táblabíró.

Kikinda-beckereki kerület, elnök: **Kolarics** Jovan, a zagrebi báni szék tanácsosa, helyettese: **Kiss** János noviszadi táblabíró.

Pancevo-belackvai kerület, elnök: **Glomazics** Ljubomir, a podgoricai legfelsőbb bíróság bírójának helyettese: **Trajanovics** Bozsidar noviszadi táblabíró.

Beograd városi kerület: elnök: dr. **Eisner** Berthold, a sarajevói legfelsőbb bíróság tanácselnöke, helyettese: **Prokics** Bozsidar beogradi törvényszéki elnök.

Letartóztatott Radics-párti képviselő

Este híre érkezett Beogradba, hogy **Zagrebben a rendőrség letartóztatta Trnar Ivánt, Zagreb város Radics-párti képviselőjét.** A letartóztatás okai és részletei az esti

órakban még nem voltak ismeretesek. Az ellenzék körében a letartóztatás nagy feltűnést keltett és azt a képviselői immunitás megsértésének tekintik.

Török János püspök

Magyarországon is pravoszláv egyházakat szervez

Az amerikai pravoszláv magyarok püspöke Beogradban

Beogradból jelentik: **Dosztitejnisi** püspök és **Török János**, az ujonnan felszentelt amerikai magyar pravoszláv püspök, a karloveci főpapi konferenciáról Beogradba utaztak és látogatást tettek a közoktatásügyi miniszternél. **Török János** egyik beogradi lap munkatársának a következőképpen nyilatkozott.

— Amerikában kifejtett tevékenységemben senkinek a befolyása alatt sem állottam, hanem kizárólag személyes meggyőződésem vezetett, amelyet elsősorban a Habsburgok elleni gyűlölet sugalmazott. A pravoszláv hitre való átérés folytán az amerikai magyarok nemzeti jellege erősebben kidomborodik, mert megszűnik a Rómának való abszolút alárendeltség. A mozgalom Amerikában kétségtelen sikerekre vezet, mert olyan mély gyökeret vert az ottani magyarok között, hogy hiábavaló volna minden ellenpropaganda. Most azon fáradozunk, hogy ezt a mozgalmat **Magyarországba is átvigyük.** A főcéljaink közé tartozik az is, hogy a magyarok és jugoszlávok között minél szorosabb baráti kapcsolatot teremtsünk.

A görög külügyminiszter

a jugoszláv szövetség felbontásáról

Nem kapott nagy kedvezményeket a görögországi bolgár kisebbség

Athénből jelentik: A görög külügyminiszter nyilatkozott a jugoszláv-görög szövetség felmondásáról. A nyilatkozatban a miniszter foglalkozik azokkal a külföldi sajtóban elterjedt hírekkel, amelyek szerint a **jugoszláv kormány a Geniben aláírt görög-bolgár kisebbségi egyezmény miatt mondta fel a szövetséget Görögországnak.**

A görög külügyminiszter kijelenti, hogy a kisebbségek ügye már a Népszövetség 1923. szeptemberében tartott ülésén szóba került és a nemzeti kisebbségek védelmét intéző bizottság ekkor kérdést intézett a görög delegációhoz arra vonatkozólag, hogy Görögország mikor fogja alkalmazni a sevresi békeszerződésnek a kisebbségekre vonatkozó rendelkezéseit. A görög delegáció hajlandó a szerződést életbeléptetni és kérte, hogy a Népszövetség nevezzen ki két biztost a görög-bolgár bizottság mellé. Görögország ezután aláírta a genfi egyezményt.

Az egyezmény értelmében a bolgár kisebbség élhet a jogaiival, azonban csak a görög törvények korlátai között. A kisebbségi iskolák és templomok, amelyeket megfognak nyitni, csak a görög törvények rendelkezéseinek betartásával és az érdekelt nemzetiség költségen működhetnek és a görög állam segítséget nyújthat nekik. Az iskolákra vonatkozóan a Lengyelországban is érvényes rendszert vezetik be, amely szerint kisebbségi iskolák megnyitását csak abban az esetben engedélyezik, ha az iskolának legalább negyven tanulója van. Az oktatászemélyzet és a papok csak görög állampolgárok lehetnek.

Mindebből látható — mondotta a görög külügyminiszter — hogy a genfi egyezmény aláírásából nem hiarul nagy veszély Jugoszlávia érdekeire és az egyezmény jelentőségét túlértékelik.

Egymillió katolikus elhagyta hitét Szlovénzkóban

Az új cseh egyház térhódítása

Budapestről jelentik: Egy előkelő szlovénzkói magyar funkcionárius, volt magyar főrend, aki nagy szerepet játszik a csehszlovákiai magyarság politikai és egyházi életében és néhány napja Budapesten tartózkodik, hosszabb nyilatkozatban számol be egyik budapesti lap munkatársa előtt a szlovénzkói magyarság helyzetéről. A nyilatkozatban többek közt a következő érdekes kijelentést tette:

— A katolikus egyház eddig súlyos veszteséget nem szenvedett. A cseh törekvések mindenestre oda irányulnak, hogy a püspökségek éléről a magyarokat lehetőség szerint eltávolítsák. Ez már majdnem mindenütt sikerült is nekik, úgy, hogy ma már csak Kassának van régi püspöke. Husz katolikus gimnáziumot vettek el a csehek.

— Egyébként a katolikus egyház híveiben nagy veszteséget okozott a cseh uralom. Több mint egymillió katolikus ember elhagyta hitét és részben egy új cseh egyházba tömörült, nagyobb része pedig felekezeten kívüli lett. Az előbbieket azt mondják, hogy ők katolikusok akarának ugyan maradni, azonban a pápának kevesebb jogot engednek, a misét cseh nyelven akarják mondani és legfőképpen eltörlik a pápi nőtlenséget. Ennek a szektának voltaképpen az a százhusz pap a vezére, akik a cölibátus ellenségei. Sokan teljes racionalisták, semmit sem hisznek, a harmadik pedig a keleti, pravoszláv egyházhoz akar csatlakozni.

Megállapították

a vajdasági gazdasági kongresszus programját

A suboticei Lloyd javaslatai

Noviszadról jelentik: A Noviszadon vasárnap megtartandó vajdasági gazdasági kongresszus iránt minden várakozást felülmúló nagy érdeklődés nyilvánul meg. A kongresszuson valamenynyí noviszadi gazdasági, kereskedelmi és ipari szervezet részt vesz, bejelentették továbbá megjelenésüket a suboticei, becskeréki, szombori és más vajdasági kereskedelmi és ipari egyesületek is. A kongresszust a noviszadi városháza közgyűlési termében fogják megtartani.

A tanácskozás programján a következő pontok szerepelnek:

1. Dimovics Döme, a noviszadi Kereskedők és Gyáriparosok Egyesületének elnöke megnyitja a kongresszust és üdvözlő beszédet mond.

2. A kongresszus elnökének és három titkárának megválasztása.

3. A hitel- és pénzkérdés Jugoszláviában. Előadja dr. Csursin Gyoka, a Gyáriparosok Központi szervezetének beogradi vezértitkára.

4. Vámpolitikánk alapkérdései. Előadja dr. Toszics Mirko egyetem tanár, a noviszadi kereskedelmi- és iparkamara főtitkára.

5. Adóink. Előadja dr. Gregorics Cvetkó, a beogradi központi ipartestület vezértitkára.

6. A kereskedelmi- és iparösszvetéségek központosításának szükségessége. Előadja dr. Petrovics Brankó, a noviszadi tőzsde vezértitkára.

7. Indítványok.

A napirend 7-ik pontjához a következő javaslatokat nyújtották be: 1. A gyáriparosokra vonatkozó 321. számú vámtétel módosítása. 2. A valuták és devizák forgalmi korlátozásának megszüntetése. 3. Az árak eredetéről szóló igazolványok végleges eltörlése. 4. A postacsomagok előzetes kármentesítési kötelezettségének megszüntetése.

Ezenkívül a Suboticei Kereskedők és Gyárosok Egyesülete a következő javaslatokat terjesztette a kongresszus elé: A Szubotica-Budapest-Bécs-Prága-Berlin közötti telefontvonal megnyitása.

A jugoszláv utlevelek láttamozásának megkönnyítése a külföldi követségeknél és konzulátusoknál. Az állammal üzleti összeköttetésben álló vállalatoknál a munkabeszüntetés kérdésének szabályozása. Idegen munkások behozatalának rendezése. Az állami szállitásoknál a belföldi vállalatok eddigi mellőzésének megszüntetése. A gazdasági intézmények illeték és bélyegmentesítése. Szóba kerül továbbá a kongresszuson az 1925. évben Szubotican rendezendő mezőgazdasági és ipari kiállítás ügye is.

Franciaország a katolikus egyház ellen

A Vatikán megtorlásra készül

Párisból jelentik: A francia kormány Vatikán-ellenes magatartásának érdekes magyarázatát adja a *Petit Parisien*, amely hosszabb cikkben világitja meg Franciaország viszonyát a Szentszékekkel.

A *Petit Parisien* szerint Franciaországban Gambetta és Combes idejében csak bent az országban folytattak antiklerikális politikát. A pápai udvar a Keleten: Kinában és Törökországban felállított francia intézmények fölött bizonyos felügyeleti jogot gyakorolt. A francia katolikusok Keleten a pápát tartották legfőbb lelki hatóságuknak és végső ponton mindig az ő szava után igazodtak. Az akkori francia kormányoknak szükségük volt arra, hogy a Vatikánnal türethető jövőszonyt tartsanak fenn, mert a Vatikán elhatározta, hogy ha Franciaország szakit vele, retorzióként Kinában és Törökországban nunciaturákat fog feldlítani és ezzel az ott élő katolikusokat kivonja a francia protekturátus alól.

A helyzet most egészen megváltozott Keleten és most már nem kell félni Franciaországnak, hogy a Vatikán retorziókkal él. Törökország teljesen visszanyerte nemzeti szuverénitását, úgyhogy szó sem lehet többé arról, hogy az ő területén idegen állam védnökséget gyakoroljon katolikusok, vagy másvallásúak fölött. Kinában és általában a Szélső Keleten mások ugyan az

állapotok, de a francia diplomácia itt sem tekinti többé represszióknak a nunciaturát. A katolikusok fölött való protektorátusát olyan gazdasági vágányokra csuszta át, hogy alig változhatik meg a pozíciója, ha a pápai nunciatura, akár már a jövő héten is megkezdene hivatalos működését.

Ha a Vatikánnal való ujjhuzás miatt kellemetlenség fogja érni a francia kormányt, akkor ez a kellemetlenség inkább a pápához hű Elzász-Lotharingiából fog felkerekedni. Elzász-Lotharingia a német uralom alatt megszokta, hogy a pápát szuverén fejedelemnek tekinték és hogy a Szentatyát minden elképzelhető tisztelettel körülvegyék. Ez az oka annak, hogy a »francia módszer« rendkívül bántja a visszahódított tartományokat s már hónapok óta fenyegetik feliratok és határozati javaslatok a miniszterelnököt, ha pápaellenes politikáját dülőre meri juttatni.

Franciaországot most annyira lefoglalja a belső politika, — a drágaság és az infláció — továbbá a külső politika, — a versaillesi szerződés miként való végrehajtása — hogy nem fordulhat teljes érdeklődéssel a kormánynak a Vatikánnal szemben követett magatartása felé. Csak ez a körülmény megvárhatja meg, miért vernek emelőre oly kevés hullámot a Vatikánnal való szakítási előkészületek.

Két pörben hozott halálos ítéletet a győri tábla

Vonatkisiklatást tervezett egy rablógyilkos

Győrből jelentik: A tábla két halálos ítéletet hirdetett ki pénteken. Az egyik halálraítélt, Tóth László kőműveslegény, akit háromrendbeli gyilkosság, négyrendbeli gyilkossági kísérlet és több más bűncselekmény miatt ítélt kötéltálati halálra a tábla. Tóth bűnyűjét a veszprémi királyi törvényszék tárgyalta annakidején és életfogytiglani fegyházra ítélte. Az ítélet ellen úgy a királyi ügyész, mint az elítélt is felebbezett, így került az ügy a győri királyi táblához, amely kétnapos tárgyalás után megsemmisítette az első bíróság ítéletét és a többszörös rablógyilkost kötéltálati halálra ítélte.

Kihallgatása során elmondotta a rablógyilkos legény, hogy az ugodi szénbányában dolgozott, onnan gyakran bejárt Pápára rokonainak látogatására. Ott találkozott Tamás Erzsébet tanítónővel, akibe beleszeretett. Hogy nagyobb sikerrel udvarolhasson a leánynak, a kőbánya tisztviselőjének adta ki magát. Pénze azonban nem volt, hogy feleségül vehesse. Elhatározta, hogy mindenáron pénzt szerez. Először az ugodi kocsmáros akarta kirabolni. Már bent volt a lakásban, amikor a kocsmáros felesége bejött a szobába, erre elbújt az ágy alá, majd mikor az asszony visszafordult, kiugrott az ágy alól és hirtelven lebeszélte a szerencsétlen kocsmárosnét. A kocsmáros a zajra nem ébredt fel. Összeszedte a lakásban található összes értékeket, százezer korona pénzt és még aznap Pápára utazott, ahol a rabolt pénzből ajándékot vásárolt Tamás Erzsébetnek. A rablógyilkosság útján szerzett pénz csakhamar

elfogyott, ekkor fantasztikus terv érelődött meg az agyában. Elhatározta, hogy kisiklatja a gyorsvonatot és a zavarban annyit fog összerabolni, amennyit csak lehet. Terve az ugodi pályafelügyelő őberségén meghusult. Ekkor Kislód községben meggyilkolta és kirabolta Böhm kocsmáros és a nála vendégségben levő két öregasszonyt. Itt 32.000 koronát vett magához. Később Celldömökre ment, ahol betört és katolikus templomba, ellopta a kegyesséket, majd itt is kísérelte meg a vonatkisiklatással, de itt sem sikerült a terve. Ha terve sikerül, akkor — szakértők megállapítása szerint — mindkét esetben borzalmas lett volna a katasztrófa és egész sereg ártatlan ember pusztult volna el.

Tóth, aki a tárgyalás egész folyamata alatt a lehető legcinikusabban viselkedett, a kötéltálati szóló ítélet hallatára megtört. Halálsápadtan állt a bíróság előtt. Kétségbeesetten jelentette ki, hogy kegyelmet kér és halálsápadtan támolygott a szuronyos fogházor kíséretében vissza a fogházba.

Ugyancsak pénteken tárgyalta a győri királyi tábla Magyar Kálmán bűnyűjét, akit a győri királyi törvényszék az év márciusában kötéltálati halálra ítélt, mert Nagybaics községben vadállati kegyetlenséggel meggyilkolta Berger Ádám hatvanhétéves szatócsot és tehettelen öreg feleségét. Magyar Kálmán az év márciusában nagy nyomorban volt, ezért elhatározta, hogy megöli és kirabolja Bergeréket, akikről hallotta, hogy nagyobb összeget kaptak Amerikából. Berger Ádámot az udvaron

találta. Szó nélkül nekirohant és csákányával addig ütötte az öregembert, a míg összeesett. Azután bement a boltba és ott agyonverte Bergeréket. Kirabolta a boltot és visszament az udvarra. Ott meglepetésszerűen látta, hogy a halottnak hitt Berger Ádám ott áll az ablaknál és bár vérzik a feje, nézi, hogy ő mit csinál. Nekirohott újból az öregnek és addig ütötte, amíg élet volt benne, azután fölemelte a holttestet és begyömöszölte a tyukketrebe.

A kettős gyilkosság elvégzése után visszament Győrbe, ahol a rablott holmik értékesítése közben fogták el. A győri tábla kétrendbeli gyilkosság és rablás bűntettében mondotta ki bűnösnek és kötéltálati halálra ítélte. Az elítélt és védője az ítélet ellen semmisségi panasszal éltek.

A Károlyi-pör

Nagy Vince védő az összeomlás okairól

Budapestről jelentik: A Károlyi-pör pénteki kuriai tárgyalásán Nagy Vince dr., Károlyi Mihály védője folytatta csütörtökön megkezdett fejtegetéseit a felülvizsgálati kérelem indokolásáról. Rámutatott arra, hogy jogszabályt sértett a tábla, amikor ellenezte Tomcsányi Vilmos Pál akkori miniszteri tanácsos, későbbi igazságügyminiszter jogi szakvéleményének ismertetését, amit a Károlyi-kormány felhívására készített el a Diaz- és Franchet d'Esperey-féle szerződések érvényességéről. Ebben a véleményében Tomcsányi jogi szempontból indokoltan mondja ki a Franchet-féle fegyverszünet megkötését, miután a Diaz-féle szerződés csak az olasz frontra rendelt el a fegyverszünetet. Jogszabályt sértett a tábla akkor is, amikor nem vette figyelembe Hindenburg marsallnak és Krausz tábornoknak ezzel kapcsolatos ama tényállapításait, hogy a monarchia felbomlása és a front megvingása először az 1918 nyarán, a hazatérés miatt elítelt cseh katonákra vonatkozó amnesztia-rendelet miatt, továbbá az október 17-ikén Ausztria népeihez kibocsátott manifesztum miatt következett be, amely a nemzetiségeket a nemzeti tanácsok megalakítására hívja fel és amelynek alapján a jugoszláv, csehszlovák és román nemzeti tanácsok megalakultak. Végül megbontotta a frontot az október 29-iki legelsőbb parancs, amely arról szólt, hogy a katonaságot a monarchia és köztársasági államforma tekintetében szavaztassák le. Az eddig ismertetett tények alapján megállapítja a védő, hogy a monarchia katonai és politikai összeomlását elsősorban az emberanyagban, élelemben, ruházatban és egyéb közszükségleti cikkekben beállott hiány idézte elő, amit siettetett az erőviszonyokban bekövetkezett eltolódás, Bulgáriának a háborúból való kilépése, az október 17-iki császári manifesztum, Tisza Istvánnak október 17-iki kijelentése a háború elvesztéséről, végül Andrássy Gyula grófnak október 29-iki jegyzéke, amelyben elismerték a jugoszláv és csehszlovák államok alakulását. Károlyi Mihály egész politikai magatartását a paciifismus hatotta át.

Horváth Dénes kincstári képviselő Károlyi Mihály bűnyűjét hangoztatja. Szerinte a kuria teljes joggal dönthet a perben és felesleges parlamenti bíróság elé menni, miután az ellenséghez való pártoláshoz szükséges a tény megtörténte; Károlyi azzal, hogy az ellenséghez pártolt, a hűtlenséget és felségservést elkövette, aminek elbírálásánál nem fontos a megtörtént tény, hanem elég a szándék is. Ha a cselekedetet büntetőjogilag nem is lehet megállapítani, a szándék mégis kimeríti a hazaárulás tényét. Rámutat Károlyi Mihály külföldi szereplésére és külföldi politikusokkal való összeköttetéseire és azt bizonyítja, hogy a Diaz-féle szerződés előnyösebb lett volna a beogradi fegyverszünetnél. Beszéde végén Károlyit Nerohoz és Ephialteshez hasonlítja.

Fedák Sári megbukott Amerikában

A művész és az impreszáriók harca

Budapestről jelentik: Színházi körökben nagy feltűnést keltett Fedák Sárinak az a newyorki távirata, amelyben — mint a *Bácsmegyei Napló* már hírül adta — a művész ezer dollárt kért hazautazási költségekre azon a címen, hogy meglopták. A távirat rejtélye mára megoldódott. Fedák Sári, aki többek között turné volt az Egyesült Államokban *Kondor Ibolykából* és *Nádor Jenőből*, valamint komornájából álló kis társulatával, nem aratott olyan sikert az amerikai magyarok között, mint amilyenre ő és impreszáriói számítottak. Az amerikai magyarság egyáltalán nem éreklődött a budapesti *staggione-társulat* iránt és így a turné impreszáriói, *Hódossy és Vajda József* nagy összegeket fizettek rá a vállalkozásra. Veszteségük egy része onnan keletkezett, hogy Fedák Sári — az *Antónia* budapesti sikere miatt — két héttel később kezdte meg amerikai turnéját, mint ahogyan arra szerződése kötelezte. Hódossynak emiatt kárba vesztett terembérléseken, reklámkiadásokon és második európai utjának költségein körülbelül 13.800 dollárja. Ezt az összeget az amerikai vendégszereplő-körut befejezése, november 16-ika után az impreszáriók levonták az összesen tizenkilencezer dolláros tiszta bevételből, úgyhogy a fennmaradt hat-ezer dollárból Fedákra és háromtagú társulatára mindössze húromezer dollár jutott.

Fedák nem fogadta el ezt az összeget és pört indított impreszáriói ellen. Minthogy ilyenformán azonban egy cent nélkül maradnak Amerikában, sürgőnözött unokanővérenek, Fedák Irénnek, hogy küldjön utána ezer dollárt. Fedák Irén nem küldte el a kért összeget, hanem kábeltáviratban megkérdezi előbb Fedákot, hogy nem történt-e valami misztifikáció és csakugyan ő kérte-e a pénzt?

Az ellenzéki pártok

választási készülődései a szubotikai kerületben

A demokrata-párt nem lép fel önálló listával — A bunyevácok a Radics-párt magatartásától teszik függővé elhatározásukat

A választási előkészületek a szubotikai kerületben nemcsak a radikális-párt, hanem az ellenzéki pártok részéről is megindultak. A két számbajöhető párt: a bunyevác-sokkac-párt és a demokratapárt azonban még nem döntött a jelölések kérdésében. Egyelőre ugyanis nincs tisztázva még az a kérdés sem, hogy az ellenzéki pártok közös listával vesznek-e részt a választáson, vagy pedig külön-külön mennek a küzdelembe.

A demokrata-párt értesülésünk szerint a közös választási lista mellett van. A legutóbbi választáson, mint ismeretes, a demokratáknak nem jutott mandátum a szubotikai kerületben, holott évekig volt a szubotikai választókerületnek egy demokrata képviselője is. Ezt az egy mandátumot a demokraták a pártszakadás következtében veszítették el. Hasonló helyzetben van egyébként a *Pribicevics-párt* is, amelynek szintén nincsenek nagy választási esélyei a szubotikai kerületben, ha önállóan lép fel és ezért itt is az a törekvés, hogy a radikálisokkal közös listát állítsanak.

A szubotikai kerület legerősebb ellenzéki pártjában, a bunyevác-sokkac-pártban eltérők a vélemények a közös ellenzéki listával kapcsolatban. A párt több vezetője a bunyevácok választási esélyeinek gyengülését látja abban, ha a párt a többi ellenzéki párttal közös lis-

tdt állt és szívesebben menne a Vajdasági Néppárt a szélesebbkörű programjával és jelszavaival a választási harcba. Megbízható helyről szerzett értesülésünk szerint azonban itt is függőben tartják a döntést addig, míg kétségtelenné válik, hogy milyen szándékaik vannak a Radics-pártnak a szubotikai kerületben.

„Árfolyamuk volt a kiviteli engedélyeknek“

Meskó Zoltán leleplezése az Eskütt-ügy tárgyalásán — Eskütt Nagyatádi bizalmi embere volt a földmivelésügyi ministeriumban

Budapestről jelentik: Az Eskütt-pör pénteki tárgyalásán a bíróság folytatta a tanukihallgatásokat. Első tanu *Meskó Zoltán* képviselő volt a ki előadta, hogy *Láng József* gazdasági főtanácsos figyelmeztette, hogy kiviteli engedélyeket adnak pénzért. A pártkörben aztán szóváltette, hogy a kiviteli engedélyeknek árfolyamuk van és a *Tattersallban* hirdetik ezeket eladásra. Nagyatádi erre házvizsgálatot tartott. Eskütt úgy tüntette fel magát, hogy olyan ártatlan, mint egy ma született bárány. Meskó nem akart belenyugodni Eskütt üzemébe, mire Nagyatádi ezt mondta neki:

— Ezt a gyereket ki akarják szorítani a minisztériumból, nem szívesen látják mellettem a Rubinekisták.

További vallomásában Meskó elmondta, hogy Nagyatádi azért ragaszkodott annyira Esküthöz, mert ez a kommun alatt megvédte a terror elől, a küszöbére fektűt, revolver volt a kezében és nem engedett senkit Nagyatádi közelébe. Amikor Nagyatádi miniszter lett, a főtisztviselők a minisztériumban idegenkedve fogadták, úgyhogy szüksége volt Eskütre, mint bizalmi emberre.

Wagner Károly volt nemzetgyűlési képviselő említette Meskónak, hogy egy lókereskedő azt állítja, hogy egy nagyobb összeget adott Eskütnnek kiviteli engedélyért. Meskó szölt Eskütnnek, aki kijelentette, hogy lelövi azt a gazembert, aki ilyesmit állít róla. Meskó erre azt felelte, hogy siessen a lelövással, mert *Wagner Németországba* utazik. (Derűtség.)

Meskó egy ízben fentjárt a földmivelésügyi minisztériumban és véletlenül odalépett Eskütt íróasztalához, látta, hogy Eskütt egy kérvényre ráírja: *Meskó Zoltán*. Meskó felelősségre vonta, mire Eskütt mentegetőzött, hogy tévedésből írta rá a kérvényre a Meskó nevet. Meskó kikérte magának ezt az eljárást és hangsúlyozta, hogy soha senkit nem ajánlott kiviteli engedélyre. Megmondta Eskütnnek, hogy leszámol vele.

Eskütt: Tévedés.
Elnök (Meskóhoz): Nem ment vissza azután méltóságod Nagyatádihoz, hogy jelentse neki az esetet?

Meskó Zoltán: Lehet, hogy hibáztam, de nem mentem vissza.

Az elnök figyelmezteti Esküttet, hogy tisztességesen viselkedjék, nyugodt hangon mondja el mondanivalóját, mire Eskütt így szól:

— Bocsánatot kérek, hogy elragadtattam magamat, de tudom, hogy ez az eset fordulópontot jelent a pörben és ezt ki akarják ellenem fordítani. Ezért jöttem ki a sodromból.

Az elnök újból erélyesen leinti Esküttet és leülteti.

Meskó Zoltán: Az igaz, hogy a Földmives Szövetségnek nem volt pénze és többen fordultak hozzám, hogy a szövetség kérjen kiviteli engedélyeket, én azonban ezeket mindig visszautasítottam és a tiszt-

A Radics-párt vajdasági tervei még ismeretlenek. A helyi pártok körében az a vélemény, hogy a Radics-párt fog jelölteket állítani a szubotikai kerületben és éppen azért valószínűnek tartják, hogy a Davidovics-párt és a bunyevác-sokkac-párt közös listával fog résztvenni a választáson Radicsék térhódításának megakadályozására

viselőket inkább a saját zsebemből fizettem.

Eskütt (halkan): Ez igaz.

»Csak ténykérdésekre válaszolok«

Ezután az ügyész, majd a védő intéz kérdéseket Meskóhoz.

Az ügyész: Hallotta-e, képviselő ur, Nagyatádi miniszterrel közvetlenül, amikor Eskütt ellen vizsgálatot rendelt el, hogy Eskütt miként követte el a visszaéléseket?

Meskó: Nem. Az én egyéni véleményemet pedig nem akarom elmondani. Csak ténykérdésekre válaszolok.

Eskütt szembesítése Meskóval

Az elnök ezután megkérdezi Esküttet, hogy van-e valami megjegyzése a tanu vallomására. Eskütt ideges hangon mondja:

— Tévedés.

Az elnök: Felírta-e Meskó Zoltán nevére a kérvényre, igen vagy nem?

Eskütt (szinte kiabálva): Nem írtam rá.

Az elnök (Meskóhoz): Tessék a szemébe mondani a vádolttnak.

Meskó Zoltán (Eskütt szemébe mondja): Kérem, én írás közben mentem oda az asztalhoz, láttam, hogy ráírja a kérvényre »Meskó« és amikor felelősségre vontam, mingyárt kitörölte a nevemet.

Eskütt egyre idegesebbé válik, hangja egyre élesebb és szinte hadarva adja elő, hogy a Földmives Szövetség kérte a kérdéses kiviteli engedélyt és végül kiabálva mondja: — Nem áll az, hogy Meskó nevével visszaélést akartam elkövetni.

Weisz Ödön védő: Azt nem tesszett mondani Nagyatádinak, hogy most már a kávéházban is ajánlják a kiviteli engedélyeket?

Meskó: A pártkörben kifakadtam többször, hogy micsoda tözsdézés folyik kiviteli engedélyekkel.

A védő: Nagyatádi hallotta ezt a kifakadást?

Meskó: Igen. Ő is fent volt, amikor kifakadtam.

— Csak ezt akartam tudni — végzi be kérdéseit a védő.

Gál Jenő védő kérdezi azután Meskó Zoltánt:

— Államtitkár korában hivatalos minőségben megfordult a földmivelésügyi minisztériumban?

Meskó: Nem emlékszem. Tudom, hogy a pártvezért nem lehetett elválasztani a miniszterrel, ott találkoztam a miniszterrel, ahol tudtam.

»Hány ló van ebben a ruhában«.

Gál védő: Ebből a szóbeszédből eredő panamagyansításhoz tárgyi bizonyítékai nem voltak? Eskütt Lajos külső megjelenéséből nem következtetett arra, hogy itt nagyon jól jövedelmező forrásból él Eskütt?

Meskó: Feltűnt nekem, hogy míg én, mint államtitkár, kopott ruhában voltam, addig Eskütt, a fiatal titkár, finom bórberiben van.

— Hány ló van ebben a ruhában? — kérdeztem viccesen Esküttet, de

komolyan gondoltam.

Az elnök: Eskütt mindig együtt utazott Nagyatádival? Hivatalos uton is?

Meskó: Ahányszor én láttam, — mindig együtt utaztak.

Gál Jenő folytatja kérdéseit:

— Nem merült fel soha az a kérdés, hogy kicsoda ez az Eskütt?

Meskó: Mindnyájan tudtuk, hogy magántitkára a miniszternek. Mindenesetre többnek akart látszani, mint amennyi volt. Nagyatádi kétségbe volt esve, amikor meghallotta, hogy miket tett Eskütt. De mindig szerette őt, így beszélt róla mindig: »a gyerek«.

Zákány Gyula — a felhajtó

A következő tanu *Balogh Gyula*, a Falu Szövetség igazgatója elmondja, hogy a földmivelésügyi miniszter előszobája mindig tele volt kiviteli engedélyt kérvényezőkkal. Ezt szövé tette Mayer János előtt, aki konkrét adatokat kért. Ebben az időben véletlenül tanuja volt annak, hogy *Zákány Gyula* képviselő a portás fiúkéjében hangosan vitatkozik valakivel. Az illető goromba volt a képviselőhöz, aki túrt a sértéseket. Mikor Zákány őt észrevette hozzáment és mentegetni kezdte magát. Elmondta, hogy ló kiviteli engedélyt akart szerezni egy külföldi cég részére. Eskütt kiltásba helyezte, hogy három napon belül megkapja a kiviteli engedélyt 300.000 koronáért. Zákány meg is szerezte a 300.000 koronát, elismervényt adott róla, ebből azonban 250.000 koronát Eskütt vagy *Tömör Angéla* kezéhez kellett letízetni.

Eskütt Lajos teszi meg most észrevételeit a tanu vallomására:

— Tényleg beadott a tanu egy kérvényt, de a miniszter kijelentette: *Balogh Gyula* nem elég súlyos politikus és kérdéses az is, hogy a lókereskedők által befizetett pénzek befolyának-e majd a Földmives Szövetség kasszájába. Ha jönni fog Meskó, — mondotta a miniszter — kérdezd meg tőle, hogy ő is ajánlja-e a kérvényeket vagy sem. Erre én ráírtam a kérvényre: Meskó föld. szöv. Vártam Meskót, hogy átadjam neki a miniszter üzenetét.

— De mért nem mondta el ezt Meskónak, amikor ő felelősségre vonta magát ezért? — kérdi az elnök.

— Én szöltam, — válaszol Eskütt, de Meskó az elnök kérdésére kijelenti, hogy nem emlékszik arra, hogy Eskütt szölt volna neki.

Eskütt elsápad, dadog, hadonázik és meredten nézi Meskó Zoltánt.

— Kérem ne családkozzon annyit, — mondja Eskütt felé fordulva *Balogh* — mi az igazságot mondjuk.

A bíróság ezután több tanut hallgatott ki, akik azt vallották, hogy Eskütt pártcélokra zsarolt pénzeket és a kiviteli engedély megadásánál azt a látszatot igyekezett kelteni, hogy Nagyatádi is tud panamáról.

Eskütt előadta, hogy akik nem fizettek, azok még ha ajánlólevelük volt is, nem kapták meg a kiviteli engedélyt. Nagyatádi tudott arról, hogy ő pártcélokra pénzeket vett föl.

A tárgyalás befejezésekor Eskütt ismét kérte a bíróságot, hogy függesse fel vizsgálati fogságát. Az elnök a kérést újból elutasította. A törvényszék folyosóján Eskütt emiatt kérdőre vonta védőjét, akit durván szidalmazott.

— Feküdjön maga a hideg cellába — mondta magából kikelve a védőnek, aki így felelt:

— Nem én vettem től a pénzeket. Maga az oka mindennek. Csak feküdjön a hideg cellába. Megérdemli. Eskütt egyébként összetört és folyton azt hangoztatja, hogy sokan cserbenhagyták.

Izgalmas kihallgatások a bombapörben

Márffy a megszőkött Kis Ferencet vádolja — Ekrazit, mérgezett tü és kigyóméreg a nemzetvédelem szolgálatában — Az ébredő-tanukat titkos fogadalom köti

Kényes kérdések, amikre nem szabad válaszolni

Budapestről jelentik: A bombamerénylők bünpörének pénteki tárgyalásán fokozódó izgalom mellett a Koháry-uccai fogház, továbbá a francia és a csehszlovák követség elleni merénylet ügyét tárgyalták. Az elnök először **Márffy** szólítja és megkérdi tőle, hogy része volt-e az 1922 augusztus 22-én a Koháry-uccában történt bombamerényletben, mire **Márffy** kijelenti, hogy *nincs benne semmi része, mert akkor Pannónhalmán volt.*

Az elnök: Erre nézve már kihallgatták. Fentartja vallomását?

Márffy gondolkozik, de nem szól egy szót sem.

Az elnök: Először persze tudni akarja, hogy mit mondott?

Márffy: Tudom már, fentartom.

A beismerő vallomás

Az elnök felolvastatja **Márffy**nak a rendőrségen tett vallomását, amelyben tagadta, hogy **Horváth-Halás** és **Varga** az ő utasítására akart volna elhelyezni bombát a rendőrség épületében vagy a Koháry-uccában. A csehszlovák követség elleni merénylet ügyében azt vallotta, hogy **Kiss Ferenc** közölte vele, hogy **Varga és Nesz segítségével akarja robbantani a követséget.** Vallomásában beismerte azt is, hogy a francia követség ellen bombamerényletet készített elő. A külföldi kölcsön megakadályozása céljából tervezte ezt a merényletet és **Chriasztival** együtt lakásának földszobájában állították össze a bombát, amelyben három ekrazit-patrónt helyeztek el. A bombát papírba csomagolta és elvitte a francia követség épületéhez, ahol a kapu alatt elhelyezte a bombát és égő cigarettával meggyújtotta a zsidónőjét.

Ezután a mérgezett tükre vonatkozóan tett vallomást **Márffy.** A vallomás szerint **Kiss Ferenc** állandóan zaklatta őt, hogy adjon neki mérgezett tüket, amikkel megszurkálja a zsidókat. Át is adott neki vagy harminc tüket, de azok csak tintába voltak mártva, nem mérgezők.

Merénylők egymás közt...

A jegyzőkönyvek felolvasása után **Langer** elnök a következő kérdéssel lép **Márffy** elé:

— No, most arról beszéljen, mit tud a Koháry-uccai bombamerényletről!

— *Semmi részem nem volt abban* — kezdi **Márffy** — nem én vagyok a tettes. Amit a rendőrségen mondtam, az nem felel meg a valóságnak. **Vargát** a hajánál fogva huzta fel **Hetényi** szobájába **Seybold** detektív, én nem is lehettem **Vargának** a társa, mert *Nyugat-Magyarországon ellenem Varga merényletet követett el, idehaza Budapesten is pisztolyt fogtunk egymásra.* Én feljelentettem őt **Andrékánál**, hogy ekrazitot rejtget, majd a kémelhárító osztálynál tettem feljelentést, mint román kém ellen. **Varga meg engem jelentett fel, hogy meg akarom mérgezni,** én meg újból feljelentettem a törvényszéken hamis vád miatt.

Az elnök: Egyszer azt állítja, hogy a merénylet napján Győrött tartózkodott a szüleinél, máskor azt, hogy Pannónhalmán volt, majd Kismegyeren. Mi itt az igazság?

Márffy: Arra határozottan emlékszem, hogy Szent István napján Pannónhalmán voltam. Onnan Győrbe mentem.

Az elnök: Huszonkettődikén hol volt, arra feleljen nekem már egyszer!

— Vagy Kismegyeren, vagy Győrött, — válaszolja **Márffy.**

Az elnök: Miért tett beismerő vallomást a francia követség ellen elkövetett bombamerényletről?

Márffy kihuzza magát s hadarva kezdi mondani, hogy őt a detektívek össze-

vissza rugdosták, majd **Hetényi** szobájában a falhoz állították, összekötözték.

Az elnök: Eddig még sohasem mondta el ezeket, pedig önnek jogában lett volna ezeket elmondani már előzőleg!

Márffy: Méltóságos uram tudja a legjobban, hogy én a vizsgálóbíró négyizben jelentettem fel, hogy nem teljesíti kötelességét. Rám támadt **Hetényi**, hogy az igazságügyminisztertől és a belügyminisztertől felhatalmazása van arra, hogy *bottal verje ki belőlem a merényletet.*

Az áruló csomagolópapír

Az elnök: Nagyon egyforma a maguk védekezése, nagyon furcsának találja ezt a bíróság. Arra feleljen, hogy elkövette-e a francia követség ellen a bombamerényletet, vagy sem?

— *Nem!* — kiáltja a bírói emelvény felé **Márffy.**

Az elnök: De a csomagolópapíros árulójává lett!

Márffy: Eldarulhat az másokat is!

Az elnök: Ugyan, ugyan, maga mint értelmes ember, hogy mondhat ilyeneket?!

Márffy: Ha velem **Hetényi** nem úgy bánik el...

Az elnök: Már megint **Hetényi**, megint **Schweinitzer**?

Márffy: **Hetényi** azt mondotta, hogy tizenöt perc múlva jegyzőkönyvet akar látni. *Nyolc detektív telemett...*

Az elnök: Nyolc vádpontot tagadott, miért éppen ezt az egyet ismerte be, erre vagyok én kíváncsi.

Márffy: *Beleirták a jegyzőkönyvbe, hogy én követtem el a merényletet, egyszerűen rámfogták.* Rámfogták azt is, hogy **Gombóstól, Eckhardtól 150 millió koronát kaptam.** Kihallgatásom alatt **Hetényi** főkapitány magához vezetett és *elkezdett szépen beszélni velem.* Nézze, fiam, magát hazafias embernek ismerem — mondotta — a közvéleményt meg kell nyugtatni, nekünk tettes kell.

Az elnök: Micsoda mesékkel állnak itt elő!

Márffy: Tudnék erre is felelni méltóságodnak, de nem felelek. Egyszerűen azt válaszoltam **Hetényinek**, *keressen más palit, én nem vállalom a merényletet.* Erre kiadott a detektíveknek, akik egész éjjel kint voltak és én bevallottam mindazt, amit kívántak.

Az elnök: A francia követségre nem a lakásáról vitte el a bombát?

Márffy (csodálkozó hangon): *Lakásomról, én bombát?* Elhiszi azt méltóságos elnök ur, hogy én olyan kályhában tartok ekrazitot, ahol én magam is felrobbanhatok?

Márffy a csehszlovák követség elleni merényletről

Az elnök: Mondja el mit tud a csehszlovák követség elleni merényletről!

Márffy: Igaz, igaz.

Az elnök: Miért vonta akkor vissza ezt a vallomását?

Márffy: Tévedés lehet. **Kiss Nesz** hozta, azzal, hogy sok pénze van. **Kiss** azt mondotta nekem, hogy *utelvele van, amerikai vizuma is van, hajlandó bármit elkövetni, bombamerényletet is, a csehszlovák követség ellen.* Erre én azt mondtam neki, én ezzel nem foglalkozom. **Kiss** hozta volna az ekrazitot, ha lett volna neki. Később megtudtam, hogy **Kiss megvette Vargától az ekrazitot.** Azonnal üzentem **Vargának**, hogy vegye vissza, mert ennek súlyos következményei lehetnek. **Varga** vissza is vette. **Kiss egy gyorsvonatot akart felrobbantani ezzel és ki akarta rabolni az utasokat,** nagyon kellett neki a pénz. Annyira rosszul állt, hogy egyszer megkért, adjak neki kigyómérget, mert *zsidókat akar kirabolni és meggyilkolni.*

Az elnök: Tudja biztosan, hol van

most **Kiss**?

Márffy: Ó, igen, tudom.

A Koháry-uccai merénylet

A bíróság **Horváth-Halás** kihallgatását kezdi meg. **Horváth-Halás** elmondja, hogy a Koháry-uccai merényletben semmi része nem volt. A rendőrségen kényszer alatt vallott, mert megfenyegették, hogy megverik, ha nem vall.

Az elnök felolvastatja **Horváth-Halás** a rendőrségen tett beismerő vallomását, amelyben elmondta, hogy **Márffy** utasítására először a rendőrség szeszepincéjében akartak elhelyezni egy bombát, hogy a kommunistákra tereljük a gyantut. A bombát **Chriaszti, Márffy** és **Varga** csinálták, de nem tudták bevinni a rendőrség épületébe, mire visszavitték **Márffynak.** Ezután határozta el a Koháry-uccai merényletet. A bombát itt ő helyezte el és ő is gyújtotta meg égő cigarettával.

Az elnök: Hát lehet ilyen részletes vallomást tenni, ha az nem igaz? Honnan tudhatta volna a rendőrség ilyen részletesen a körülményeket?

Horváth-Halás: Én nem tudom, engem a rendőrségen összeverték.

A Koháry-uccai merénylet másik vádlottját vezetik elő: **Varga Ferencet**, aki ugyanugy kezdi a vallomását, mint a többiek:

— *Semmi részem a bombamerényletekben.*

Az elnök: Maga részletes vallomást tett a Koháry-uccai bombamerényletről.

Varga: A rendőrségi vallomás nem igaz.

Az elnök: A csehszlovák követség ellen elkövetett merényletre vonatkozólag **Márffy** azt mondta, hogy ezt **Kiss Ferenc** tervezte ki és ebbe **Vargát** is belevonta, akitől két kiló ekrazitot vett.

Varga: Igen, meg akarta venni.

Az elnök: Milyen célra?

Varga: Azt nekem egyelőre nem mondotta.

Vádol a halott Chriaszti

Az elnök ezután ismerteti **Chriaszti**nak erre az ügyre vonatkozó vallomását. **Chriaszti** beismerte, hogy részt vett a Koháry-uccai bomba elkészítésében. **Márffy** mondta neki, hogy bombát kellene készíteni, de a célját nem mondta el meghatározottan. **Márffy** lakásán voltak a bomba elkészítéséhez szükséges szerek, négyen vettek részt a készítésben. **Varga** és **Horváth-Halás** díszkedett neki, hogy ők vitték el a bombát a Koháry-uccába.

Az elnök ezután a szökésben levő **Kiss Ferenc** vallomását olvastatja föl. **Kiss** a rendőrségen beismerte, hogy a merényletet **Márffy** utasítására követték el **Vargával** és **Horváth-Halással** együtt. A vizsgálóbíró előtt **Kiss fentartotta vallomását.**

Márffy **Chriaszti** vallomására megjegyzi, hogy a vallomást a rendőrség kényszerítette ki **Chriasztiból.** **Kiss** szerinte agent provokátor volt, aki a rendőrség szolgálatában állott.

Márffy kellemetlen kérdéssel egy tanuhoz

Az elnök ezután **Varga** Lajos tanut hívja a terembe, aki a bombamerénylet ügyében már le is volt tartóztatva. Felolvassák rendőrségi vallomását, amely szerint a merénylet előtt pár nappal egy esti összejövetelen **Márffy** felszólította őt, hogy másnap menjen el a lakására. Ott volt **Marosi, Chriaszti** és mások. **Márffy** arra kérte, hogy *két ekrazit-rudat vigyen el a lakására.*

Az elnök: Mit szól ehhez?

A tanu: Csak azért irtam alá a jegyzőkönyvet, mert féltam a veréstől.

Márffy ezután több kérdést intéz a tanuhoz. Többek közt ilyeneket kérdez:

— *Tud-e arról, hogy zsoldot fizelt?*

Az elnök: Nem engedem meg a feleletet.

Márffy: *Tud-e arról, hogy a honvédelmi minisztériummal összeköttetésben állottam?*

Az elnök: Nem engedem meg a választ.

Márffy: *Tud-e arról, hogy a miniszterelnök autóján...*

Az elnök (erélyesen közbevág): Nem engedem meg a választ.

Márffy: *Tud-e arról, hogy a nemzetvédelmi osztály a kormányt támogatta? Tud-e arról, hogy a mozdonyvezetők sztrájkja idején...*

Az elnök (közbevág): Nem engedem meg a választ.

Márffy: *Huszdrék miért vonultak ki a kerületből?*

Az elnök: Felesleges, nem engedem meg a választ.

Márffy: *Majd meglátja a méltóságos elnök ur, hogy nem felesleges. (A tanuhoz): Tud-e arról, hogy a nyugatmagyarországi harcok idején milyen özszeesküvést szöttek ellenem?*

Az elnök: Nem engedem meg. Fölösleges, hogy válaszoljon.

Most **Krayzell** bíró intéz a tanuhoz kérdést: *Parancsnoka volt önnek **Márffy**?*

A tanu: Igen.

A bíró: *Tett ön valamilyen fogadalmat?*

A tanu: *Nemzetvédelmi fogadalmat tettem.*

A bíró: *Felmentette önt valaki a fogadalom alól?*

A tanu: Nem.

A bíró: *Soha nem mentette fel senki! Köszönöm, elég.*

»Akkor maga csalt!»

Kiszely védő: *Látta, hogy **Márffy** büntalmazták?*

A tanu: Nem.

A védő: *Emlékszik-e, hogy 1922 tavaszán vasuti jegyet adott **Márffynak**?*

A tanu: Igen.

Az elnök: *Hogyan adhatott maga vasuti jegyet? Micsoda jegye volt magának?*

A tanu: *Az apám vasutas. Családi jegy.*

Az elnök: *Szóval fényképes jegy? Akkor maga csalt!*

A tanu hirtelen zavarba jön, tülig elpirul, dadogni kezd, látszik rajta, hogy a bombákra vonatkozó vallomását jól előkészítették, ebben a lényegtelen ügyben azonban nem számított arra, hogy megfogadják. Nagynehezen ennyit mond:

— *Azt hittem, hogy vicc az egész.* Nem gondoltam, hogy **Márffy** fel akarja használni.

Bartek védő: *Tud arról, hogy a rendőrségen büntalmazták?*

A tanu: Igen.

A védő: *Látta?*

A tanu: *Igen... azaz nem... Csak hallottam.*

A bíróság nem esketi meg a tanut.

A tanuk kihallgatása

A bíróság ezután több tanut hallgat ki, akik annak idején a Koháry-uccai fogház kapujában és a francia követség előtt elhelyezett bombákat felfedezték.

Márffy háziasszonyának szomszédja azt vallja, hogy a bombát burkoló papíron ráismert **Márffy** háziasszonyának kezelésére.

Nesz Károly kihallgatására kerül a sor. **Az elnök** felolvastatja előbbi vallomásait, amelyekben elmondta, hogy a bombát **Márffy** földszobájában készítették. Egy alkalommal, amikor **Márffy, Chriaszti, Horváth-Halás** és **Varga** bevonultak a földszobába, ő is utánuk akart menni, de **Márffy** kiteszkolta.

Az elnök: *Fentartja vallomását?*

Nesz: *Nem, mert nem felel meg a valóságnak.*

Az elnök: *Talán a katonai ügyészségen magából is erőszakkal verték ki a vallomást?*

Nesz: *Nem, csak azért vallottam, mert féltam, hogy a rendőrségre visznek.*

A bíróság elnöke ezután a tárgyalást berekesztette és folytatását szombat reggelre tűzte ki.

HIREK

— **A szociálisták csatlakozásra hívják föl a nemzetiségeket.** Becskerekéről jelentik: A szociálista párt kiáltványt bocsájtott ki, amelyben a nemzeti kisebbségeket csatlakozásra hívja fel. A szociálisták a kiáltványban ismertették programjuknak azt a részét, amely a kisebbségek védelmét követeli. A szociálisták vasárnap Becskereken négyülést tartanak. A párt szónokája Divac Nedeljko lesz.

— **Szobotica város új tisztviselői szombaton veszik át hivatalukat.** Szobotica város ujonnan kinevezett tisztviselői közül azok, akik már letették a hivatali esküt, szombaton reggel veszik át hivatalukat.

— **Rendelet a szavazó-urnák és golyók ellenőrzéséről.** Pénteken érkezett meg Becskerekre a belügyminiszter rendelete, amelyben felhívja a hatóságokat a szavazó urnák és golyók pontos átvizsgálására, hogy az esetleges hiányok idejekorán pótolhatók legyenek.

— **Szolgabírói áthelyezések.** Becskerekéről jelentik: A belügyminiszter Stojics Jován alibunári és Kojicsics Nedeljko novakanizsai szolgabírókat kölcsönösen áthelyezte.

— **Uj jegyző Novakanizsán.** Becskerekéről jelentik: A belügyminiszter Jakics Száva fölmentett novakanizsai jegyző állását Gruics Milivojval töltötte be.

— **A dohánytőzsdéket vasárnap is nyitva kell tartani.** A beográdi dohányjövődék-igazgatóság értesítette a trafikéllátókat, hogy üzleteiket reggel 6 órától este 8 óráig, nyáron 9 óráig, valamint vasárnap egész napon át kötelesek nyitva tartani.

— **Ujból összeírják a külföldi alkalmazottakat.** Osijekről jelentik: A munkafelügyelőség felhívást intézett az összes ipari és kereskedelmi munkaadóhoz, hogy — a belügyminisztériumnak a hó 4-én kelt legújabb rendelete értelmében — az alkalmazásban álló idegen illetőségű munkásokat, tisztviselőket, vagy bármilyen más alkalmazottakat a hó végéig a rendőrségnél jelentésként be. Ez alkalommal az orosz és a baranyai menekülteket is be kell jelenteni.

— **A csehszlovák-magyar gazdasági tárgyalások.** Prágából jelentik: A csehszlovák-magyar gazdasági tárgyalások megkezdése alkalmából a *Prager Tagblatt* szombaton külön számot ad a két ország gazdasági viszonyáról. A lapba úgy Benes, mint Bethlen, valamint a két ország közgazdasági életének kitünőségei irtak cikkeket. Bethlen szerencsét kíván a kereskedelmi tárgyalások megkezdéséhez, Benes pedig kijelenti, hogy a két ország közötti tárgyalások nem jelentenek változást Csehszlovákia eddigi gazdasági politikájában, sőt annak betetőzését jelentik.

— **Megérkeztek Magyarországra az oroszországi cserefoglyok.** Budapestről jelentik: Pénteken délelőtt tizenegy órakor megérkezett a szobi állomásra az az ötvenhét volt magyar hadifogoly, akit az orosz kormány a legutóbb folytatott tárgyalások eredményeként Stolpce állomáson átadott. A hadifoglyokkal 28 asszony és 19 gyerek jött. Tekintettel arra, hogy a volt hadifoglyok között néhány ragályos beteg gyanús is van, bizonyos óvatossági rendszabályok váltak szükségessé.

— **Grünberger volt osztrák külügyminiszter megkapta a legnagyobb köztársasági kitüntetését.** Bécsből jelentik: Hainisch szövetségi elnök Grünberger volt külügyminiszternek a köztársaság körül szerzett érdemeiért a nagy aranyérmes adományozta.

— **A noviszadi zenecseregyesület első kamaraestélye.** Noviszadról jelentik: A noviszadi zenecseregyesület csütörtök este tartotta első kamaraestélyét nagy és megértő ház előtt. A nagyszerű estélyen megjelent *Csircics* Ireney görögkeleti püspök is, *Stefanovic* Zsarkó polgármester és a noviszadi társaságok legelőkelőbb tagjai. Az estély kiemelkedő száma dr. *Mócs* Sándorné zongoraművész női játéka volt, aki Mozart Esdur szonátájában kiforrott művészetét mutatta be. Partneri *Valdner* Edit hegedűművész, *Vitalian* Róbert és *Pastyan* Sándor voltak, akiknek együttese tökéletes, kitűnő muzsikát nyújtott. Nagy feltűnést keltett egy fiatal noviszadi urleány, *Mayer* Margit játéka, aki Beethoven zongoranégyesében nagy és mély tehetségről tett tanúságot. *Róza* Ferenc *Haydn*-t és *Schubert* egy-egy darabját hegedülte ügyesen, biztos vonókezeléssel. A többiek is mind képességeik legjavát nyújtották.

— **Nathusius német tábornokot egy évi börtönre ítélték a franciák.** Lilleből jelentik: A Lotharingiában letartóztatott Nathusius német tábornok ügyében most hozta meg ítéletét a francia hadbíró. Nathusius a hadbíró egy évi börtönre ítélt. Nathusius akkor tartóztatott le, amikor Forbachban apósa sírját ment meglátogatni. A vád az volt ellene, hogy a német csapatok Metzből való kivonulásakor ötszáz frank értékű konyhai és evőeszközöket vitt magával.

— **A volt pétervári francia nagykövet folytatja leleplezéseit Poincaré ellen.** Párisból jelentik: Az „Oeuvre”-ben *George Louis* volt pétervári francia nagykövet folytatja leleplezéseit. A háborút formálisan Németország kezdte ugyan — írja — azonban az ürügyet Poincaré szolgáltatta. Az „Ere Nouvelle” megállapítja, hogy Poincaré a vádakra nem tud érdemlegesen válaszolni, nincs tehát joga követelni a kérdés letárgyalását.

— **Kémkedéssel gyanúsított magántisztviselő.** A szubotici rendőrség egy hónappal ezelőtt kémkedés gyanúja miatt letartóztatta *Strausz* Sándor pansevói magántisztviselőt, akit kihallgatása után átadtak az ügyészségnek. *Strausz* az ügyészség, minthogy a gyanu alaptalannak bizonyult, egy hónapi fogvatartás után pénteken szabadlábra helyezte.

— **Női tengerészti.** A női nem térfoglalása akkor kezdődött, amikor a *Tolnai Világ* megkezdte a „Nő mint házi orvos”-t. Ha ez nem jutott volna eszébe *Tolnai* Simonnak, talán a hölgyek sem gondoltak volna arra, hogy emancipálják magukat. Ma már nem újság, ha egy nő leteszi a doktori vizsgát, vagy a papi szószékre lép tanítani, sőt az sem, ha megválasztják honanyának. Az a hír, hogy például X. Y.-né visszavonult a politikától és életét ismét családjának szenteli, ma már kétségtelenül nagyobb feltűnést keltene, mint az ellenkezője. Talán a hadsereg volt még eddig az egyetlen, amely sikerrel látszott védekezni a női nem térfoglalásával szemben, tekintve, hogy mindezekig csupán az Új hadseregbe sorozhatták be magukat a huszadik század vállalkozó szellemű hölgyei. A napokban már a hadseregben is megtört a jég. Mint ugyanis Fiuméből jelentik, az ottani tengerészeti akadémián kitüntetéssel vizsgázott *Barbieri* Mária kisasszony, akit a hadügyminisztérium már be is osztott hadnagyi ranggal egy hosszujáró hajóra. *Barbieri* hadnagyból bizonyára lelkiismeretes tengerész nő válik. Ezek után valószínű, hogy a többi fegyvernemekhez is megnyílik a hölgyek előtt az út és talán még látni fogjuk azt az ujoncszázadot, amelyet csinos kincstári menyecskékké fognak vezényelni a gyakorlatot. Direkt öröm lesz katonáskodni... nem beszélve arról, hogy minden férfi felcsap militaristának. Ha női tüzek kezelik majd az ágyukat, akkor majd direkt gyöngyölet lesz a hősi halál.

— **Hat vagon ágyu a Neretva folyóba zuhant.** Szarajevóból jelentik: A mostári vasútvonalon csütörtökön éjjel nagy vasuti katasztrófa történt. Egy tehervonat tüzéségi anyagot szállított a Neretva hídján keresztül és a kiálló ágyucsovek a rossz rakományozás folytán beleütköztek a hid vastraverzébe, aminek következtében a hid leszakadt. Hat vagon a folyóba zuhant. Az elsüllyedt ágyuk értéke mintegy ötvenmillió dinárra rug. Emberáldozata a katasztrófának nem volt. Hercegovina felé a vasuti forgalom egyelőre szünetel, amíg a hidat rendbe nem hozzák.

— **Malvy újrafölvételt kér pörében.** Párisból jelentik: Az amnesztia törvény szenátusi megszavazása következtében valószínű, hogy *Malvy* pörében újrafölvételt fog kérni a legfelsőbb törvényszék előtt. Ebben az új pörben most már *Malvy* lesz a vádló.

— **Nagy tűz a trieszti kikötőben.** Triestből jelentik: Szerdán este nagy tűz pusztított a trieszti kikötőben. A tűz az egyik szénraktárban ütött ki, majd a nagy bórban átterjedt egy szomszédos raktárra, ahol több vagon kávé és cukor elégett. Egy nafta-tartály is tüzet fogott. Az égő raktár közelében horgonyzó *Dunav* nevű jugoszláv gőzös fedélzetén levő több vagon gyúlékony áru is lángba borult és a hajót is csak alig lehetett megmenteni. A tűz a kikötőben egész éjszakán át tartott. A kárt husz millió lírára becsülik.

— **Felmentő ítélettel végződött a bécsi Jockey-Klub afférja.** Bécsből jelentik: A Jockey-Klub afférja csütörtökön a bíróság elé került. A panaszos gróf *Sternberg* Adalbert volt, aki becsületsértéssel vádolta herceg *Fürstenberg* Emil szolgálaton kívüli nagykövetet, a Jockey-Klub elnökét és herceg *Lichtenstein* Jánost. A becsületsértést herceg *Fürstenberg* állítólag a gróf *Herberstein* Budapesten, az egyik szállóban történt inzultus után követte el, amikor köriratban azt közölte a klub tagjaival, hogy óvakodjanak a *Sternberg*gel való érintkezéstől. A vád szerint a két herceg közös szerzője volt ennek a köriratnak. A bíróság a vádlottakat formai okokból fölmentette.

— **Nagy havazás Horvátországban.** Zagrebból írják: *A Karsztban*, valamint tengeremelleken az elmúlt napokban erős havazás volt. A hegyeket tíz centiméteres hó fedi.

— **Az »Iglói diákok« Pacséron.** Pacsérről jelentik: A pacséri műkedvelők nagy sikerrel adták elő az »Iglói diákok«-at. A szereplők közül különösen *Lestár* Juliska, *Szombáthy* Imre, *Suhajda* István, *Juhász* Antal, *Oláh* József, *Sándor* Ferenc, *Horváth* György, *Mike* János, *Csányi* Ferenc és *Heinecz* Vilmos tűntek ki. A darabot *Kertész* Ede nagy hozzáértéssel rendezte.

— **Amerika nem hív össze leszerelési konferenciát.** Washingtoni jelentés szerint az amerikai kormány *Borah* szenátornak, a külügyi bizottság elnökének javaslatára ki fogja jelenteni, hogy egyelőre nem kíván nemzetközi leszerelési konferenciát összehívni. *Borah* szenátor úgy nyilatkozott a *Times* washingtoni tudósítója előtt, hogy őt csak abban az esetben érdekelné egy nemzetközi konferencia, amelyet Amerika kezdeményezne, ha a konferencia a flotta leszerelését és a szárazföldi haderő létszámának megállapítását egyidejűleg tárgyalná a szövetségi háborús adósságokkal.

— **Betörés a zagrebi vámhivatalban.** Zagrebből jelentik: A zagrebi déli vasuti pályaudvarnál lévő vámhivatalba ismeretlen tettesek betörték és több mint százezer dinár készpénzt elloptak. A vámhivatal feljelentése alapján a rendőrség megindította a nyomozást és sikerült a tettesek nyomába jutnia, de egyelőre a nyilvánosság számára nem adott ki közlést a nyomozás eddigi eredményéről.

— **Ítélet a budapesti Szalámi-pörben.** Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék pénteken hirdette ki az ítéletet a sikkasztással és lopással vádolt *Haim Jaques* és *Lukács Nándor* bűnyűgyében, az ismeretes Szalámi-pörben. A bíróság *Lukács Nándor* tőzsdei ügynököt a szindikátus tulajdonát képező Szalámi-részvények elzalogosítása miatt sikkasztás büntetésében bűnösnek mondta ki és ezért egyévi börtönre ítélte, *Haim Jaques*-ot pedig a sikkasztás vádjától fölmentette.

— **Kanonoknak nevezték ki a mélykúti plébánost.** Bácsalmásról jelentik: *Dr. Zgama* Károly mélykúti plébánost a kalocsai érseki hatóság kanonoknak nevezte ki. Az új kanonokot kinevezése alkalmából meleg ünneplésben részesítették hívói.

— **A csantavéri daleygyesület műkedvelő előadása.** A csantavéri daleygyesület november hó 23-án táncmulatsággal egybekötött műkedvelőelőadást rendez a Kövecs-féle vendéglő nagytermében. A daleygyesület műkedvelő gárdája az »Iglói diákok« című énekes darabot fogja előadni.

— **Harding felesége meghalt.** Washingtonból jelentik: *Harding*nak, az Egyesült Államok volt elnökének felesége meghalt.

— **Munkás-szerencsétlenség.** Osijekről jelentik: A „Grand Hotel”-ban levő körleti villanytelepen súlyos szerencsétlenség történt. Egy 120 lóerős motort szereltek és a próbaindításnál a 6 kilogramm nehéz gyújtó a közelben álló *Bokányi* Lajos géplakatosnak teljes erővel a hasához vágódott. A szerencsétlenül járt munkást súlyos sebével kórházba szállították.

— **Letartóztatott betörő.** Vrsacról jelentik: A rendőrség letartóztatta *Milojevic* Lázár kusici napszámost, aki több helyen betörést követett el. Átadták a belacrkvai ügyészségnek.

— **A svéd király fia az életét vitte a színpadra.** Stockholm után most a krisztániai Central-színház is bemutatta *Vilmos* svéd herceg *Kinangozi* című színművét. A darab fogadtékossági ellenére is nagy érdeklődést keltett, mert benne a herceg saját életét vitte színpadra. *Hőse*, *Kinangozi* ugyanis nem más, mint maga a szerző, aki régebben egy orosz hercegnőt vett el, de felesége néhány évvel az esküvő után megszökött tőle egy orosz nagyherceggel. A herceg azután elutazott felejtetni és a négerek között töltött néhány évet. Az itt töltött esztendőket elevenednek meg a darabban, amely színesen és hangulatosan írja le a fehér ember életét a színesek között. Meséjében pedig elmondja a szerző, hogy mit jelent az, amikor a fehér ember ott, a feketék világában viszontlátja azt a nőt, akit valamikor szeretett. Krisztániában határozott sikert aratott a királyfi kissé melodramatikus és meglehetősen kezdleges színpadi munkája.

— **Lóvonat épül Dálján.** Dáljáról jelentik: Az ujonnan felállított villanyvilágítási telepet a napokban üzembe helyezik. Most egy lóvonat felépítését tervezik, mely a vasutállomást a megszébb fekvő községgel összekötné.

— **Bicskázó fuvarosok.** Vrsacról jelentik: *Novákov* Szvetozár és *Filipovic* Gyoka vrsaci fuvarosok összeveszttek és késsel mentek egymásnak. *Novákov* *Filipovic*st több helyen megszurta. A rendőrség *Novákov* ellen megindította az eljárást.

— **Szörnyethalt az ijedségtől.** Vrsacról jelentik: Vasárnap délelőtt egy autóbusz a rossz vezetés következtében az *Eberhardt*-féle vendéglő előtt álló kocsik közé rohant. Az egyik kocsin ült *Rakitován* *Marta* 75 éves rejkováci asszony, aki az ijedségtől szörnyet halt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Az egyiptomi angol csapatok új parancsnoka.** Londonból jelentik: Az angol kormány az egyiptomi csapatok parancsnokául a meggyilkolt Sir Lee-Stack helyébe Hudeston ezredet, Szudán eddigi kormányzóját nevezte ki. Az egyiptomi kormány annak a rendőrnek, aki Sir Lee-Stack merényletét üldözőbe vette, miközben maga is megsebesült, ezer egyiptomi font jutalmat adott.

— **Bolsevista összeesküvést lepleztek le Ungvárott.** Prágából jelentik: A Narodna Politika közli Ungvárról, hogy a rendőrség nagy bolsevista összeesküvésnek jött nyomára. Eddig megállapították, hogy állami épületeket dinamittal levegőbe akartak röpíteni. Hét embert letartóztattak. Hír szerint a bűnrészesek közt van egy jelentős szerepet játszó politikus is.

— **Hóviharok Romániában.** Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztériumhoz beérkező jelentések szerint Románia minden részében nagy havazás volt. A Regatben néhány vasúti vonalon megállt a vasúti forgalom.

— **Detektívek és képviselők incidense a magyar nemzetgyűlésen.** Budapestről jelentik: Kinos incidens játszódott le pénteken délután a parlamentben. A büffe egyik hosszú asztalánál együtt ült Gaál Gaszton, Reischl Richard és még néhány képviselő és újságíró. Beszélgetés közben a legutóbbi Ulain-ügy került szóba. Ekkor egy másik képviselő közbeszólt, hogy ne folytassák ilyen hangosan, mert detektívek vannak jelen. Első pillanatra a detektíveket nem tudták felfedezni, csak később vették észre, hogy az újságírói telefonszűkeket elválasztó fakorlát mögött áll három detektív és közülük az egyik szorgalmasan jegyzi a képviselők beszélgetését. Oriási felháborodás támadt a képviselők között. Előbb Reischl Richard, majd Gaál Gaszton igen erősen felelősségre vonta a detektíveket, aztán felszólították őket, hogy menjenek be velük a Ház elnökségéhez. A Ház elnökénél a detektívek tagadták azt, hogy ők a képviselők beszélgetését irták fel. A nemzetgyűlés ülésén Friedrich István azonnal szóvá is tette az esetet és bejelentette mentelmi jogának megsértését, mert a büffében detektívek hallgatták ki beszélgetését az újságírókkal. Huszár Károly elnök maga is tiltakozott a detektívek eljárása ellen. Rakovszky belügyminiszter kijelentette, hogy a detektívek csak a rend fentartása végett tartózkodnak a parlament épületében.

— **Családi tanácsban elhatározták a családfő meggyilkolását.** Rémregénybe illő eset történt a minap a hollandiai Soloban. Egy ott letelepedett kínai család tagjai családi tanácsban elhatározták, hogy megölik az öreg családfőt és magukhoz kerítik a vagyonát. Két fia kivitte az öreget a mezőre, ahol már várakoztak rájuk a leánytestvéreik és ezeknek férjei. Valamennyien kést rántottak elő és megölték apjukat. A családi tanács határozata szerint a család mindegyik tagjának bele kellett döfnie a kést, hogy egyenlően legyenek részesek a büntett elkövetésében. Egy fiucska, aki véletlenül ott volt akkor a mezőnek azon a részén, elmondta egy asszonynak, hogy kiáltozást hallott. Az asszony azután kíváncsiságból oda sietett és egy bokor mellől végignézte a vérengzést, majd értesítette róla a rendőrséget. Az apagyilkos kínaiak már mind a rendőrség őrzetében vannak.

— **Jegyzői kinevezés.** Szentáról jelentik: A belügyminiszter Gavanszki Tosó volt csantavéri jegyzőt Horgosra jegyzőnek nevezte ki.

— **Szerencsétlenül járt munkás.** Virág Menyhért ötvenöt éves szuboticei gázgyári munkás pénteken délelőtt munkaközben szerencsétlenül járt. A gépkerekei balkezét összeroncsolták. A mentők beszállították a közpórházba.

— **Sztrájk fenyegeti a csehszlovák bányákat.** Prágából jelentik: A szénbányatulajdonosok csütörtökön megjelentek Svehla miniszterelnöknel és tanácskoztak vele, a bányamunkások bérjavítást sürgetnek, holott az eladási lehetőségek a legrosszabbak. A bányatulajdonosok utaltak arra, hogy nem lehet drágítani a szenet, de béremelésre sem lehet gondolni. Svehla miniszterelnök felszólította a bányatulajdonosokat, hogy igyekezzenek a munkásokkal meg egyezni és mindenáron hátrítsák el a sztrájk veszedelmét.

— **Az ingoványba fuladt.** Békéscsabáról jelentik: Sebők László 46 éves MÁV. kalauz a szerdára virradó éjjelen szolgálatából hazafelé menet, a sötét Tompa-uccában beleesett a járda mellett közvetlenül húzódó ingoványos tóba. Lába belekeveredett a tó fenekén levő növényzet szárá és gyökérzete közé és nem bírta sehogysen partrajutni, sőt, mint a nyomok mutatták, egyre beljebb vergődött az ingoványba. A hideg vízben azután görcsöt kapott és megfuladt. Holttestét másnap megtalálták.

— **Három szatmári árvalány rejtélyes öngyilkossága.** Szatmárról jelentik: Szatmár város Németi részében lakott a három Osváth-nővér, a huszonhat éves Juliska, a huszonnyéves Mariska és a huszonkét éves Mici. A három árvalány szücsmesterséggel foglalkozott. Csütörtökön egy kereskedő kereste fel Osváthékat. Mikor az ajtót zárva találta és többszöri zörgetésre sem jelentkezett senki, a kereskedő jelentette az esetet a rendőrségnek, amely feltörte a nővérek lakását. A belépők szeme elé borzalmas látvány tárult, a mestergerendán felakasztva találták a három Osváth-lányt. Fejükön fekete kalap volt, földig érő fátyollal, fekete ruha és fekete kesztyű. Levelet is hagytak hátra, amelyben a temetésükről rendelkeztek s pontos elszámolást vagyonukról, amelyet Budapesten lakó bátyjukra hagytak. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a holttestek legalább nyolc napig függtek a mestergerendán.

— **A szentai szokolisták ünnepélye.** Szentáról jelentik: A szentai szokolisták november 30-án tornaünnepélyt rendeznek.

— **Eltűnt portugál admirális.** Párisból jelentik: Sacadura Cabral admirális, portugál repülőt, aki Amsterdamot hidroplánon hagyta el Lisszabon irányába, elveszettek tekintik. Az admirális november 15-én indult utnak, de repülőgépét összetörve találták a La Manche-csatornában. Vele együtt mechanikusa is eltűnt.

— **Rejtelmes halott egy eszméletlen állapotban talált pár lakásán.** Berlinből jelentik: Schöneberg város egyik lakásából az elmúlt éjjel erős hőség hallatszott s amikor a rendőrség a szomszédos lakók jelentésére felnyitotta a lakást, ez egyik ágyban egy idősebb nő holttestét találták, míg a másik ágyon Kuhlmei Ottó szerelő és háziasszonya, Dendig Mária varrónő feküdt eszméletlen állapotban. A szerelő hörgött. A halott nő nyakán fojtogatási nyomok látszottak, ami arra a feltevésre ad okot, hogy gyilkosság történt. Az előhívott orvos nem tudta megállapítani a halál okát. Az eszméletlenül heverő szerelőt háziasszonyával együtt kórházba vitték, ahol a szerelő meghalt. A szerelő együtt élt háziasszonyával. A nyomozás adatai szerint ittasan tértek haza és heves veszekedés támadt köztük. A halott asszonyt elszállították.

Ma. szombat este. disznótoros vacsora a Bányában.

A »Reusz« zsidó ifjúsági kulturregyesület november 23-án délután fél 3 órakor Bányászállodai helyiségében választmányi ülést tart. Ezt fél 4 órai kezdettel tagdélután követi, amelyen Bánya István »A zsidó zene« címen előadást tart, amelyhez az egyes zenészműveket Révész Ilonka zongorán adja elő Fél 5 órakor társas üzenet...

— **A szatmári tömeggyilkos újabb áldozata.** Budapestről jelentik: A budapesti rendőrségen pénteken megjelent dr. Steinberger Márton ügyvéd, aki elmondta, hogy 1921-ben a szatmári rablógyilkos, Reinitz Jakab nála járt egy Fekete és Mendl Salamon nevű emberrel. A látogatás után pár hét múlva Mendl eltűnt és azóta nem tudták felfedezni, bár a családja mindent elkövetett, hogy valahogy előkerítsék. Kijelentette, hogy az a gyanuja, hogy Mendl is valószínűleg a tömeggyilkos Reinitz Jakab gyilkolta meg. A budapesti rendőrség Steinberger Márton vallomása alapján értesítette a romániai rendőrhatalóságokat, amelyek már másfél év óta nyomoznak Reinitz titokzatos rablógyilkossági ügyében. Mendl már a tizedik áldozata a szatmári zsidó gyilkosnak, aki ellen eddig még perdöntő adatokat nem sikerült produkálni a három ország: Csehszlovákia, Magyarország s Románia rendőrségeinek. Hozzá tartozói kijelentik, hogy Mandl 1921 nyomán lünt el. Kezdetben azt hitték, hogy atrocitásnak esett áldozatul és csak később terelődött a gyanújuk Reinitzre, aki üzleti összeköttetésben állott Mendl-el.

— **Felrobbant a tordai cementgyár.** Tordáról jelentik: Az itteni cementgyárban egy munkás vigyázatlansága következtében hatalmas robbanás történt, amely csaknem az egész gyárépületet elpusztította. A kár rendkívül nagy.

— **Kettős telefonvonal lesz Beograd és Szubotica között.** A posta- és távírdaiügyi minisztérium előterjesztést tett a minisztertanácsnak tízmillió dinár utólagos hitel kiutalása végett, amit a minisztérium új telefonvonalak kiépítésére akar fordítani. A minisztérium elsősorban a Beograd—Zagreb—Ljubliana, Beograd—Szubotica és Beograd—Szarajevó vonalakat akarja megjavítani, illetve kettős vonalra kiépíteni, tekintettel arra, hogy ezek a vonalak túl vannak halmozva munkával. A fennmaradó összeget új vonalak kiépítésére fogják felhasználni. A postaügyi minisztérium tervével kapcsolatban vajdasági gazdasági körökben az a kívánság merült fel, hogy Szubotica és Zagreb közt létesítsenek közvetlen vonalat, mert a mostani osztrák átkapcsolás mellett — a vonal túlterhelése miatt — szinte lehetetlen az Északbácskának Zagrebbal telefonösszeköttetést kapni.

Dr. B. Konyovits orvos, fogorvosspecialista, megkezdte rendelését Sentán, a Major Jovanovičeva utcában. Rendel. d. e. 8—10-ig és d. u. 3—6-ig.

Roth Olga kozmetikai intézetében. Kr. Aleksandrova utca 4. szám alatt, a Rossita Fonciere palotájában, félemlen. modern szépségápolás, arcbró-hámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szemlők, málfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók salát készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő- és szemlőkénőcsök stb.

Lepadat i Jovanović főelárusítóknál vásárolt sorsjegyekből november 20-án kisorsoltattak:

500.000 dinárt nyert: 49844.
10.000 dinárt nyert: 9400.
6000 dinárt nyert: 28111 87994.
2000 dinárt nyert: 18967 71034.
1000 dinárt nyert: 69859 88895.
600 dinárt nyert: 6736 17329 65 24265
29932 37996 41055 54159 56387 57068
60421 67531 91 69804 88884 55 74 98640.
400 dinárt nyert: 4533 71 6729 7007
10 56 9610 31 66 15484 78 86 16348 76
96 17508 18957 19104 22154 914 24281
25514 63 72 26225 77 28102 22 32 74
29948 80 97 30917 67 83 90 93 35497
36350 37930 36 36 38535 90 41056 42202
60 99 43903 16 46 58 45313 81 46910 13
47403 4 23 48111 41 81 49809 24 62 68
74 51203 47 5234 86 87 54137 55723 35
57036 58405 20 59558 77 84 60466 77 91
63660 79 89 97 700 64788 65212 30 63
66442 79 67553 69849 70369 72513 79
75625 51 61 67 85 76235 77933 75 90
91 78344 82041 83204 83521 86240 87916
81 45 91904 70 86 93 95 94170 96836
9268 76 98621 45 51 90.

A »Hakoah« suboticei zsidó ifjúsági egyesület önképzőkörének megnyitó díszünetét 1924 november 23-án, vasárnap délután fél 4 órakor tartja meg a zsidó-iskolában, amelyen a tagokat és vendégeket szívesen látja a vezetőség.

Szabados Béla városi állatorvos külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett és rendelését lakásániból megkezdte. VII. Karadiordiev t. 2 (Hitelbank palota). Telefon 413.

Reményi fotoszafonijában az összes fényképezési munkálatok 25% árengedménnyel készülnek, néha a kivétel tovább is az elismert szinten marad. Tervezzen uróberendélést.

A suboticei zsidó Patronázs-Egyesület f. év november 23-án délután 4 órakor tartja a zsidó-iskolában gondozottainak téli felruházási munkáját, amelyhez az egyesület t. tisztelettel meghívja az elnökség.

Hattyu Szentán Péchy Paulával szombaton.

Az »Automobilia« autogarázs és javítóműhely megnyitása. November 25-én nyílik meg az első suboticei autogarázs, amely a modern autotechnika követelményeinek megfelelően, szakszerűen, alapos gondval és szakismerettel van berendezve. A behatás három oldalról eszközölhető és pedig a Vilsonova (Damauch) utcából a Bledska utcából (a főpostával szemben), a Vilsonova utcából a Skadarska (Anyos) utcába a »Zöldfa« kocsmánál és a Sokolska utcából a Heisler-fürdőnél a Skadarska utcába. A garázs berendezése amerikai és európai világvárosokban épült nagy garázsok mintájára készült: a kocsi alapos tisztítására és mosására hidrások állnak rendelkezésre, minden kocsihoz villanylámpa szolgál. A garázs váltalja személy- és teherautók teletetését, karbantartását, mosását, saját modern műhelyében végez mindennemű javítást. December 1-én nyílik meg a sofőrképző-tanfolyam két csoportja is. A tanfolyam résztvevői alapos és tökéletes elméleti és gyakorlati kiképzésben részesülnek. Jelentkezéseket elfogad Strass Leo mérnöki irodája (Pašičeva ulica 2. edényiac) minden nap délelőtt 8—12-ig és délután 4—6 óráig. Az »Automobilia« garázsban új »Fiat«-kocsik is vannak kiállítva, mely gyártmányoknak az »Automobilia« az itteni kizárólagos képviselője. A »Fiat«-kocsik ma kétségkívül a világ legjobb kocsiját, amelyek különösen az itteni utakra alkalmasak. Állandó nagy benzín-, gumi- és alkatrészraktár.

KINTORNA

Diamant szuboticei törvényszéki bíró a napokban Budapesten járt és egy ismerőse kérésére felkereste üzenettel Hevesi Simon főrabbit. Beszélgetni kezdtek és a főrabbi elpanaszolta többek között, hogy mennyire el van foglalva:

— Látja kérem, — mondotta — ma délután is kétfelé kellene szakitanom magamat. Egyszerre van egy temetés meg egy esküvő. Most törhetem a fejem, hogy melyikre menjek.

— Feltétlenül az esküvőre — ajánlotta a bíró.

— Miért?

— Mert ott kettőt temetnek.

Ujabb após-vicc.

Az após súlyosan beteg. Veje félrevonja az orvost és aggódva kérdi:

— Hogy van a betegünk, doktor ur?

Az orvos kelletlen ábrázattal felel:

— Legyen erős...

— Csak nem? — ijed meg a vő.

— De igen, készüljön el a legrosszabbra...

A vő nagyot sóhajt:

— Szóval fölépül?

Párbeszed férj és feleség között.

— Te vagy az oka, — veszekszik az asszony — mert te mindig...

— Kérlek, én egy szót se szóltam...

— De nekem ne csinálj te arccokat...

A férjet elhagyja a türelme:

— Nézd, — mondja — ha én neked arccokat tudnék csinálni, akkor már tíz esztendővel ezelőtt csináltam volna egy másikat.

KÖZGAZDASÁG

Anovisadi tőzsdebiróság a tőzsdetanács ellen döntött

A novisadi és a vajdasági gabonakereskedelmi körök érdekes peres ügy foglalkoztatja, amely már ismételt megfordult a tőzsdetanácsban és a tőzsdebiróság előtt.

Freund Márkus pancsevői gabonakereskedelmi cég a szombori Mezőgazdasági és Kereskedelmi Részvénytársaságnak eladott egy uszály tengerit, amelyet a vevő — anélkül, hogy azt átvette volna — nyomban tovább adott az osztrák Zimmermann és Kiss gabonakereskedő cégnek. Az átvételkor mind a két vevő a maga eladójával szemben azon az alapon kifogásolta az árut, hogy a tengeriben ugynevezett cigánytengeri van és annak mennyisége meghaladja azt a hányadot, amelyet a novisadi tőzsde szokványai megengednek. Freund Márkus erre a tőzsdeigazgatósághoz fordult és arra való hivatkozással, hogy az uszályban talált vörös tengeri szemek Pancsevő vidékén elterjedt, elfajzott sárga tengerinek minősítendők és azok mindenben megfelelnek a novisadi tőzsde szokványainak, miért is azok semmiképpen tekinthetők cigánytengerinek, kérte a vevő Mezőgazdasági és Kereskedelmi Rt.-t utasítani, hogy az uszály tengerit vegye át.

A tőzsdetanács úgy döntött, hogy az expertiz nem feltétlenül kötelező a felekre és a meg nem elégedett fél a bírósághoz fordulhat.

A vevők erre a tőzsdebiróságnál keresetet adtak be a Freund cég ellen, mire a tőzsdebiróság a tőzsdetanács bár általános jellegű döntésével szemben kimondotta, hogy felülbíráslásról csak akkor lehet szó, ha nyilvánvalóan formahiba követtetett el és ez a körülmény magából az expertiz jegyzőkönyvből tűnik ki. Ilyen elképzelhető esetek, amikor az expertiz alkalmával tévedésből más minta kerül a exportőrök elé, vagy az egyik fél nevében egy meg nem hatalmazott, vagy fél nem jogosított személy jelenik meg a tárgyaláson.

A tőzsdebiróság pénteki ülésén újból foglalkozott a vitás ügygel, mert a vevők formahibára és az áru más minőségére hivatkozva pert indítottak a Freund cég ellen.

A tőzsdebiróság elrendelte az expertiz részvételt exportőrök kihallgatását és a tárgyalást november 27-ére halasztotta.

A pernek egy mellékhatása is van. Az exportőrök Freunddal szemben, mert az minden közelebbi megjelölés nélkül tengerit adott el, csak két és fél százalékos bonifikációt, viszont a szombori Mezőgazdasági és Kereskedelmi Rt.-gal szemben, mert az az osztrák cégnek sárga tengerit adott el, az utóbbi javára 5 százalékos bonifikációt állapítottak meg. Ebből új per támadt, aminthogy különben is érdekes, hogy ennél az ügyletnél a szombori cég mint felperes és mint alperes is szerepel, ugyanazt az uszályt két vevő vette meg és két eladó adta el.

Érdekes még, hogy a két pereskedő fél, a Freund cég főnöke, Freund Artur és a Mezőgazdasági és Kereskedelmi Rt. igazgatója Faragó Dezső a novisadi tőzsdetanács tagjai.

Az érdekes tőzsdeper kimenetele elé szakkörökben nagy érdeklődéssel tekintenek.

Egy angol pénzcsoport kölcsönt kínál a vajdasági városoknak. Noviszadról jelentik: Dr. Margan Vladimir, pancsevői főispán-polgármester ma arról értesítette dr. Stefanovits Zsárkó novisadi polgármestert, a Vajdasági Városok Szövetségének elnökét, hogy egy tekintélyes, tőkeerős londoni pénzcsoport nagyobb fontkölesont ajánl a vajdasági városoknak városi szükségleteik fedezésére és új városi intézmények fedezésére. Dr. Margan főispán most sürgős megkeresésében részletes felvilágosítást kér a vajdasági városok vagyoni hely-

zetéről. Noviszad városa megbizta a városi számvevőseget a szükséges adatok elkészítésére, amelyeknek elkészülte után a londoni pénzcsoport nyilatkozni fog a hoszulejárati fontköleson feltételeit és nagyságát illetőleg. Hasonló megkeresést intézett Margan főispán a többi vajdasági városhoz is.

A cukoripar védelme és a fogyasztók érdekei. Beogradból jelentik: Grizogono kereskedelemügyi miniszter meghallgatta a cukorgyárak képviselőinek a cukoripar helyzetére vonatkozó előterjesztését. A konferencia után a miniszter kijelentette, hogy még nem döntött azokról az intézkedésekről, amelyeket a cukorgyárakkal szemben fognak alkalmazni és a kormány álláspontját ebben a kérdésben az ügyek alapos áttanulmányozása után fogja megszabni. Arra fognak törekedni, hogy a cukoripar védelmét oly módon biztosítsák, amely a fogyasztók érdekeit sem sérti.

Heti jelentés a novisadi gabonapiacról. Noviszadról jelentik: A gabonapiac az elmúlt héten lényegesebb változás nem történt. Buzában, a belföldi szükséglet kielégítésére mutatkozott némi kereslet, amellyel szemben aránylag csekély volt a kínálat, mert a gazdák továbbra is tartózkodtak buza eladástól. Ennek természetes következményeként a buzaárak a múlt héthez ké-

pest métermázsánként tíz dinárral emelkedtek. E héten a buzaárak 375 körül voltak. A lisztforgalom csekély maradt, az árak pedig tartottak. Tengeriben az idei őrési termésnek megfelelően a jelentékeny kínálat teljesen kielégítette a keresletet. Ennek ellenében a külföldi érdeklődés a külföldi lanya jelentésekre és a hajózás között álló beszüntetésére erősen ellanyhult. Ennek dacára tengeri nagy tételben cserélt gazdát, viszont az árak valamivel olcsóbbak voltak, mint a múlt héten. Zabban csekély kínálat volt erősen tartott árak mellett. A többi cikkben alig volt forgalom.

Huskrach Budapest. Budapestről jelentik: Nagy meglepetést keltett csütörtökön a budapesti vásárcsarnokokban, hogy a mészárosok hirtelen leszállították a husárakat. A legnagyobb áresés a marhahus áraiban történt, ahol 48.000 koronáról 36.000 koronára szállították le a mészárosok a sütnivaló hus árát és 44.000 koronáról 34.000 koronára a főznivaló marhahus árát. Ezenkívül azonban 10—20 százalékos áresés jelentkezett a sertéshus áraiban is, de olcsóbb lett a zsir is háromezer koronával, valamint a szalonna 2000—4000 koronával kilónként. A váratlanul jött árzuhanásnak oka az, hogy a mészárosok fel akarják venni a versenyt egy most alakult husüzemmel, amely tízmilliárd koronával akar élőállatokat vásárolni az élőállatok és husárak olcsóbbáttele érdekében.

SPORT

Szuboticaí ügyek a zagrebi főszövetség előtt

Zagrebból jelentik: A zagrebi főszövetség választmánya ülést tartott, amelyen ismertették a FIFA közlését, amely szerint a spanyol labdarugó szövetség kérésére bojkottálta a következő spanyol egyesületeket: Real Racing Club, New Racing (Santander) Real Societat Gymnastice (Torrelavega). A FIFA ezekkel a csapatokkal megtiltotta a játékok minden kebelébe tartozó egyesületnek, tehát a jugoszláv kluboknak is.

A választmány foglalkozott a szuboticaí alszövetség ügyeivel is. Szubotica közlése alapján a szövetség felvette tagjai sorába a Novi Vrbaszi Amateurt azzal, hogy alapszabálya második szakaszát köteles úgy megváltoztatni, hogy a kiub hivatalos nyelve nem német, hanem szerb-horvát lesz. A választmány elhatározta, hogy az MLSz megkeresésére felkéri a szuboticaí alszövetséget, hogy sürgősen közölje, vannak-e akadályai Krausz Ede volt Sand-játékos kiadatásának.

A professzionalizmus letörése ügyében a szövetség úgy döntött, hogy tudomásul veszi a kiküldött bizottság jegyzőkönyvét és az iratokat további tanúkihallgatások céljából átteszi a zagrebi alszövetséghez.

A prágai Slavia téli turája. A prágai Slaviának, amelyért a megelőző években valósággal verekedtek a kontinens csapatai, idei téli turája csak Nyugatmagyarországra vezet. Elberfeld, Köln, Düren és Barmen a Slavia turájának stációi, ahol előreláthatólag könnyű diadalokat fognak aratni a piros-fehér inges keménykötésű cseh footballisták.

Megváltozik az olimpiai játékok programja. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság nemrégben Lausanneban tartott értekezletén megjavította a legutóbbi párisi olimpiai játékok során szerzett tapasztalatait és elhatározta, hogy a jövő évben Hágában tartandó konferencia alá-

a következő javaslatokkal járul: 1. Az olimpiai játékok ezental 15 napig tartanak, a terminus azonban úgy állapítandó meg, hogy a 15 napba három vasárnap befoglalassék. 2. Az olimpiai futballtorna előmérkőzései Európában és Amerikában a meghatározandó beosztás szerint az olimpiász előtt lejátszandók, úgy hogy az olimpiász alatt csak a döntőmérkőzések kerülhetnek sorra. 3. Azok a sportágak, amelyekre hatnál kevesebb nevezés érkezett be, az olimpiász programjából törlendők.

Futballderby Zagrebten és Beogradban. Beogradban és Zagrebten vasárnap zajlik le az őszi futball-derby. Beogradban a Jugoszlávia és a BSK csapata áll ki a döntő bajnoki mérkőzésre, amely elé a BSK-nak az országos bajnokságot felett három hete aratott győzelme után nagy érdeklődéssel tekintenek. Zagrebten a két régi rivális: a HASK és a Gradjanszki mérkőzik. A Gradjanszki a vasárnapi mérkőzésre favoritként indul.

Az MTK vasárnapi csapata. Budapestről jelentik: Az MTK vasárnap a VAC elleni mérkőzésen ugyanazzal a csapattal veszi fel a küzdelmet, amellyel a Vasasok ellen győzött. Csúpn a sérüléséből felépült Senkey I. foglalja el régi posztját. A csapat felállítása tehát a következő lesz: Remete — Mandl, Senkey I. — Nyul II., Weszter, Nyul I. — Senkey II., Molnár, Orth, Opata, Jeny.

A francia footballbírák biztosítása baleset ellen. A francia labdarugó szövetség, tekintettel az utolsó hetekben lefolyt kellemetlen eseményekre, amikről azonban a francia sajtó bölcsen hallgat, elhatározta, hogy a kötelékébe tartozó bírákat saját költségén baleset ellen bebiztosítja. Ugy látszik, hogy Franciaország is csak kevés Slavik-kvalitáshu bíróval rendelkezik.

5 dinárért VESZEK

1 literes ásványvizes üvegeket

Eugen Kalmár, Kemička Industrija Subotica, Zmaj Jovina trg broj 5.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1924. november 20.

Budapest deviza 1080—1086, valuta 1060—1081.

Berlin deviza 608—611 milliárd márka, valuta 602—606.50 milliárd márka. Bécs deviza 1028—1032, valuta 1023—1029.

Prága deviza 49.15—49.50, valuta 49—49.50.

Newyork 145.50.

Zürich, nov. 21. Zárlat: Beograd 7.50, Newyork 518.50, London 24.01, Páris 27.4250, Milánó 22.5250, Prága 15.50, Bécs 0.0073, Budapest 0.006950, Szófia 3.75, Bukarest 2.70.

Beograd, nov. 21. A mai ünnep miatt a tőzsde zárva volt.

Szentái gabonaárak. Szentáról jelentik: A pénteki gabonapiacra a következő árak szerepeltek: Buza 370 dinár. Arpa 275 dinár. Rozs 300 dinár. Öttengeri 250 dinár, csöves új 100 dinár. Zab 225 dinár. Muhar 400 dinár. Bab 400 dinár. Köles 200 dinár. Repce 600 dinár. Korpa 175 dinár.

Budapesti terménytőzsde, nov. 21. A mai gabonátőzsdén, lanya jelentésekre, gyengében indult a forgalom, inkább áru van az összes piacokon.

Buzából 462.000 koronával tisztvidéki árut kínálnak. Egyelőre vevő nincs. Egyéb búzát állomásról 78-as alapon 457.000 koronával.

A takarmánycikkek piacán csendes a forgalom, a tengeri kevesebb, a zab gyengébb. Tengeri állomáson morzsolt áru 240.000. Egyebekben nincs üzlet.

A lisztárak is gyengébbek. A malmok lisztárai ezek: Dupla nullás 8200, nullás 8000, kettes 7600, hatos 6300 korona, a másodkezes lisztpiacra a következő árak vannak érvényben: dupla nullás 7200, nullás 6900, kettes 6600, hatos 5700 korona kilónként.

Chikagói gabonátőzsde, nov. 21. Buza prompt 2. min. 150, Buza prompt 3. min. 148.375, Buza decemberre 149.375, Buza májusra 157.375, Buza júliusra 139.5, Tengeri prompt 2. min. 127.75, Tengeri decemberre 116.5, Tengeri májusra 121.5, Tengeri júliusra 122.25, Zab decemberre 52, Zab májusra 58.5, Zab júliusra 57, Rozs decemberre 133.875, Rozs májusra 135.875.

Newyorki gabonátőzsde, nov. 21. Buza őszi vörös 171, Buza őszi kemény 165, Tengeri 134.25, Liszt sp. w. cl. 700—750. Az irányzat állandó.

Csak a szagos nő gusztusos!

Használjon tehát kizárólag

SELGÜ virágillatokat

mert ettől nagyon szagos tehát nagyon kívánatos lesz

MI A SELGÜ?

Alkoholmentes teljesen koncentrált legnevezetesebb tiszta virágillat.

Elegáns hölgy és ur csak ezt használja

Kapható: minden drogueriában, patikában, jobb üzletekben s fodrászoknál

Küldjön be 20 dinárt és kap bérmentve 1 üveggel bármely illatból.

ZETA R.-T. SOMBOR

Gyermekkosci bécsi gyártmány a legelegánsabb kivitelben versenyen kívüli áron csakis Krausz Edénél Novisad

Mecs László:

Szegénylegény**az álmodó országútján**

Rossz lámpa lettem volna én,
családi lámpa: éberem
örködni rém-telj éjjelen
gyerek felett, asszony felett
örökre kis szobába zárva.

A végtelen kell énnekem:
minden bilincstől télek én,
hajléktalan szegénylegény,
az álmodó országútja visz
tán semmibe, tán tündérvárba.

De izgat minden messzeség,
de keresem sok álmon át
a nagy csavargók lábnyomát:
Danték, Virgilek jártak itt
az országút gyémánt-porában...

Tarisznyám nincs, gyémánt se bánt:
nem irigyelhet handi szem,
vándorbotként szívem viszem.
Varázsbot ez: ha éhezem,
egyszerre terülj-asztalkám van...

Néha koporsók közt megyek,
hol Istent átkoz anyaszól,
árváktól hervadó a táj,
szívemből ekkor hárta lesz
és így zenél az ében hárta:

»Ó nékem is volt s nincs apám
és nincs leányom, nincs fiam,
mégis fütyülgetek vígan,
mert minden gyermek gyermekem
s apám van száz, minden határba».

Máskor bölcsök közt lépdetek,
ahol az élet arca más:
gyermekbimbókon kacagás
tejharmatként ragyog, remeg:
ha csörgővé vált szívem rázom.

Örömök réjtén citera
a szívem: újak tánc ring
s a boldogság, mint rozmarin
ing keblen, kalpagon, míg én
a vidámságról citerázom...

Olykor élémbe hömpölyög
a könnyek árja: nincs tovább...
De én angyalként szállok át:
mert szívem bíbor lid leszen
s megyek tovább a messzeségbe...

Elémbe állnak óriás,
titános eszmék, zord hegyek:
ha az egyikre tömegyek,
már nincs tovább, már szakadék
riasztgat és pokol sötétje.

Hegyek lábánál emberek
igazságot, sáraranyat
vájnak más-más zászló alatt:
mít más bányász ki, mind hamis
s csákdányok zuznak koponyákat...

Mélység felett a szívemet
virágos viadukt gyanánt
átnyújtom... csucsról-csucsra hág
a láb: szférák zenéje hi
s örök eszmék viharja rángat.

Azán síralmak völgye vár,
megint hegyek, pipacsmezők,
mannával tartok éhezöt,
gazdagnak szívét keresek
a szívek réjtén hét határba...

Rossz lámpa lettem volna én,
családi lámpa: éberem
örködni rém-telj éjjelen
gyerek felett, asszony felett
örökre kis szobába zárva.

(Nagykapos.)

UFF KIRÁLY

Irta: Cholnoky László

Nyáron odakint ültek az udvaron, a kecskelábu asztalok mellett és ilyenkor az volt a szokatlan és érdekes, hogy csak meg kellett kopogtatniuk a falat és a vendéglős az ablakon át kiadta nekik a bort vagy a tajtékzó söröskorsót, hanem amint az első hűvös őszi szél végigtáncoltatta az utcán a sárga falevelek zörögve-didergő seregét, bevonultak a szobába és ezt az estét külön is megünnepezték éppúgy, mint azt, ha új asztaltársat vettek fel maguk közé, ami pedig évente egyszer ha előfordult.

Nagyon összetartottak és többször is megemlítették, hogy három évvel azelőtt Nyikos, a levéltári irnok fedezte fel a helyet és ezt soha senki meg sem próbálta elvitatni tőle. De az őtánna következő sorrend már kérdésesebb volt: kettőjük mereven ragaszkodott hozzá, hogy Szotzfried, a boltos, előbb jött, mint Gerencsér, de a másik kettő — mert hatan voltak — másként tudta. Komolyabb ütközetre azonban sohasem került sor közöttük.

Az épület ott állt a város végén, kívül már csak a vasuti állomás, meg a téglavető tejeje pirosolt az erdőcske alján. Tavasszal az orgonák illata özönlött be a nyitott ablakon, ha a hirtelen zápor elül mégis be kellett húzódnok a szobába; amikor a rózsák ideje elérkezett, a darazsak és a méhek valóságos orgiát rendeztek ottkint hangos muzsikával, azonban az apró, hideg őszi eső is igen kellemes volt nézni a biztos föld alul, a csukott ablakon keresztül, valamint a hópolyhek keringő táncja is kedves látvány volt a hagymás dísznőseit, meg a piros kadarka mellé.

Már délután felöt táján elkezdtek szállingózni: rendszeren Gerencsér volt az első, Hahóti meg az utolsó. — Próbálnia kell — ezt szokta mondani —, mert sohasem tudhatja, mikor jönnek el érte.

Hahóti valamikor színész volt a fővárosban, — ki tudja hol, ő többnyire a szubvenciók színházakra tett homályos célzásokat, amelyeket senki sem értett meg —, azonban már öt éve ott élt a városkában a rokonainál, akiknek régi emlékek habérleveleivel fizetgetett, de időnkint, ha a családnak vendégei érkeztek, egy-egy áriát sem sajnált tőlük. Legjobban szerette az Ufi-király keringőjét, ahhoz üződött a fénykora. Amikor az utolsó hang is elröppent az ajkáról, szomorúan mosolygott és legyintett: itt kell élnem és itt kell dalolnom!

Ott a korezmában nagyon szerették. Furcsaságokat tudott mondani és ha énekelt, mély, dörmögő hangjától megremegett az asztal. Ha a szokottnál tovább elmaradt, a többiek gyakran kérdezték: hol marad Hahóti? de ő akkor már jött is az orrát vakargatva és aznap mondandóit rendezgetve.

Ez az oka, hogy azon a nyárvégi napon, amelyiken még hat órákor sem jelentkezett, a többiek kedvetlenül, szórakozottan szürcsölték az italukat és ellenséges pillantásokat vetettek Szotzfriedre, aki váratlan szerencsétlenségeket keresgél ki az emlékezetéből, bizonyos gutaütéseket és érpattanásokat emlegetett, amelyek egyáltalán nem ritkák az idősebb, borszerető embereknél.

Igy állt a dolog, amikor a korezmáros kitekintett az ablakon, tenyeréből ernyőt csinált a szemé fölé, elnézett a napsugaras messzeségbe és a szakmájából közönnel azt mondta:

— Jön!

Pattantyus, álnéven Oromlak, a helybéli lap deresfejű dalnoka, diadalmasan legyintett Szotzfried felé, akit maguk-

ban ugys a nyavalyák nagybátyjának neveztek, hogy beszélhet most már, amit akar, azután halk zsongás keletkezett és Hahóti akkor már ott is állt előttük. A homlokát törülgette, sokáig nem szólt, mint aki nem is tudja, hol kezdje el tömörked mondanivalóját, azután leült és halkán, a dolgok fontos voltától megilletődött hangon azt mondta:

— Tehát elvégeztetett!... Tudtam, hogy így lesz!... Barátaim, a mai este az utolsó!

Nevetgél, pedig a szemé könnyes volt kissé, azután bütykös hüvelykujjával hátrafelé böködve dörmögte:

— Onnét felülről eljöttek értem és elvisznek magukkal!... Az Ufi királyról énekeltem nekik és ők szigoruan néztek rám, hogy mi jogom van ezt a hangot itt eltékozolni!... Tudtam... tudtam!...

Az az onnét felülről, az csalás volt. Nagyon enyhe, nagyon ártatlan, de mégis csak csalás volt. Nem mondott semmi határozatot, de a fővárost akarta jelenteni. Pedig a főváros teljesen ártatlan volt a dologban.

Az történt, hogy a megye székhelyére szintársulat érkezett és az igazgató baritonistát keresett. Valaki Hahótiról beszélt neki. Ő tehát kocsira ült és a karriesterral együtt kijött a városkába. Nem tudta, hol keresse a száműzött művészt, de az Ellenőr segédszerkesztője nyomra vezette. Délután háromkor Hahóti már nem volt a magáé. A korszakos jelenet a Korona-kávéházban folyt le, onnét azonban az igazgató felvitte magával a szállására és ott csendült fel az Ufi-király keringője. Azután a pénzügyekre fordult a szó, végül az igazgató azt mondta:

— Rendben van. A vonatunk félnyolc után öt perccel indul; most menjen haza csomagolni, de pont hét órára legyen itt!

Hahóti zugó fejjel lépett ki a szállodából és kemény lépésekkel megindult hazafelé, hogy kislelkü rokonai felett diadalt üljön és a ferenc-józsef-kabátját papírba göngyölje, de a Gombkötő-utca sarkán mást gondolt. El kell bucsuzni a társaságtól, így nem lehet elmenni.

— Háromnegyed hétig a tietek vagyok, azután... nos, azután már mindenké! — mondta meghatótan.

Csend volt, de azután ötven is töltöttek a távozó hattyu poharába. Az pedig ivott, majd csendesen dudolni kezdte a régi dalokat, amelyek felrajzolták a lelkében. A rózsáik ott a kert szélén most bocsájtották el illatlelküket éjszakára: ő már nem hallja többé ezt a néma himnuszt. Lehunyta a szemét, ezernyi fényt és ezernyi embert látott maga előtt, a hangja döngött, lüktetett, mint az orgonáé, de akkor, az alkonyati szellő szénaitat hozott be a távoli rétekről és ő már ezt sem érzi többet. És pár hét múlva leesik az őszi eső és a szobába való beköltözés ünnepén más mondja majd el helyette a közeledő télhez szóló szónoklatot. — Nyilvánvaló, hogy itt erősnek kell lennie.

A falóra akkor ütötte el a félhetet.

Felnyitotta a szemét, nevetett és azt mondta:

— Hja, barátaim, a világon minden megváltozik! De én a koszorúhegyek tetején sem felejtetek el benneteket, ti pedig majd talátok magatoknak mást, jobbat is, hűségesebbet is, mint a vén Hahóti!

Ittak megint, akkor Gerencsér felállt, felemelte a poharát, csendet kért és elkezdte:

—Uraim!...

Nem tudható, mi szállta meg őt ezen az estén, de amikor a szokásos kezdő-

mondatokon kapkodó, zavart hangon átdöcögött, a lelke feltárult és dusan ontotta magából mindazt a titokzatos, lágy melegséget, ami kétségtelenül ott a városvegi kis kuckóban gyülemlett össze benne.

Közben pedig az óra elütötte a háromnegyed hetet.

Hahóti odakapta a szemét, de aztán a mennyezetre tekintett és nem szólt semmit. Egy pillanatilag mindenki hallgatott, hanem akkor a szónok folytatni kezdte, amit félbehagyott és áttért a művész isteni hivatására, elmondva, hogy aki kiválasztottnak születik, annak már a bölcsőjét is a muzsák ringatják, bár jól tudta, hogy Hahótiét a szomszéd suszter felesége ringatta Lovászpatonán, mert a nagy bujdosó sokszor elmondta az élettörténetét, de a szónok nem történetíró, hanem az élet mézesajku szószólója. És a távozót így bucsúztatta:

— Te most testileg elmegy közülünk, de az emlékezeted ittmarad!... A székedet üresen hagyjuk, itt fogsz ülni közöttünk mindig és mi mindig fogjuk tudni, hanyadik lépcsőfokra hágtál az Olympus lejtőjén.

Elhallgatott. Kocintottak.

Ekkor Hahóti állt fel, a két karját szétnyitotta, de azután a jobbát rászorította a szívére és amíg az óra a hetet ütötte, hangosan, fuldokolva köhögött. De amikor újra csend lett, beszélni kezdett és kérte a társait, hogy ne csak a széket hagyják üresen, hanem tartsanak fenn a számára egy virágos sirhantot is, mert meghalni haza akar jönni közülük.

Ott állt az ablakkal szemközt és vizenyős, szomorú szemét idegesen jártatta a távoli, szürke országúton. Amikor pedig azon végiggördül a városka egyetlen bérkocsija, benne két porköpenyes úrral, hirtelen kiitta a poharát, leült és halkán, csak úgy magának, azt mondta:

— Vége!

Azután vidáman, mint máskor, rágyújtott az Ufi-király keringőjére.

MORAVETZ

zeneműkereskedés Timisoara (Románia)
Az utódállamok legnagyobb zeneműszaküzlete. Minden megrendelést gyorsan, pontosan és a legolcsóbban intéz el. Tegyen próbamegrendelést! Jegyzékek ingyen.

Párisba utazom**december 6-án****Megbízásokat elvállalok**

Cím a kiadóban

Az ország legnagyobb

zeneműkereskedése**Vig Zsigmond Sándor**

Subotica

ZONGORA HEGEDÜ**CIMBALOM ÉNEK**

és az összes hangszerekre

állandó nagy választék!

ZENELAJDONSÁGOK**ZENEMŰALBUMOK**

SCHICHT-szappan a SZARVAS védjeggyel

a világ legjobb és használatban legolcsóbb szappana

Ügyeljen a SCHICHT névre és a SZARVAS védjegyre.

EREDETI

5125

NYILTTÉR.

Braća Todorović dohánytözsége Subotica, Aleksandrova ul. értesíti t. vevőit, hogy Subotica és környékére megkapta a „Drava” gyufagyár, továbbá a „Zora” cigarettapapírgyár képviselőjét, melynek készítményeit úgy nagyban, mint másnyben gyári áron adja. Ugyancsak állandó raktáron tart eredeti „Club” cigarettapapírt.

Mindenféle cigarettahüvely, Piatnik játékkártya, továbbá a legmodernebb pipák, patent „Brinjere” kapható.

Áruinkat utánvétellel is küldjük. 8953

Javna dražba.

Zaključkom sednice mesnog šk. odbora u Bajmoku od 24. jula 1924. a odobrenjem g. Ministra Prosvete N. O. br. 46. 814/24 prodati će se dne 30. novembra 1924. u 2 sata posle podne nalicu mesta kod stare škole Bajmok šk. bašta (800 □-fati površine) podeljena na četiri jednake parcele.

Bajmok, 19. novembra 1924

Mesni šk. Odbor Bajmok.

8909

**ALAPOS, KIMERITŐ, PONTOS és GYORS
INFORMÁCIÓT**

az ország bármely részéből jutányosan
nyújt kereskedőkről és iparosokról

RADIOREKLAM JUGOSLAVIJA

SUBOTICA, Vilsonova ul. 14. TELEFON 11
Kérjen ajánlatot!

Kérjen próbainformációt!

7892

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon 190 sz.

Táviratcim: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota
Telep: Szentput.

MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM
BUTORHUZATOK, FÜGGÖNY ÉS
DRAPERIA ANYAGOK, KOKUSZ,
SPÁRGA és GYAPJU FUTÓSZÖNYE-
GEK, PERZSA és SMYRNA SZÖ-
NYEGEK NAGY VÁLASZTÉKBAN.
PATENT ROLETTA RUDAK

AJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TŰZOLTÓ- és KERT-
TÖMLÖKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAP-
JU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT,
MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁ-
BÓL és LENBŐL, MINDENNEMŰ HÁZIVÁSZ-
NAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT

PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS

SZENZÁCIÓS TALÁLmány!

„RUDOL 333” Nem kell többet cipőt
varrni, mert a „Rudol”
ragasztószert használatával tartósabb és vízmentes.
Ragaszt bőrműt, porcellánt, butort stb. garancia
mellett. Tartsék az üzletekben „RUDOLT” kérni!
Viszontelárusítóknak szállít: ROBERT I DRUG vezérképviselő
Jugoszlávia részére VARASDIN 8914

Kereskedelmi érettségít végzett

fiatalembert keresünk

január elsején belépésre. — Németül is beszélők
előnyben. Írásbeli ajánlatok eddigi működés és
fizetési igények megjelölésével „Granat” jellegre
a Kurir hirdetőiroda címére Subotica küldendők.

8913

Előrehaladt idény miatt

az eddiginél is olcsóbban
adom el saját készítményű

kötött áruimat

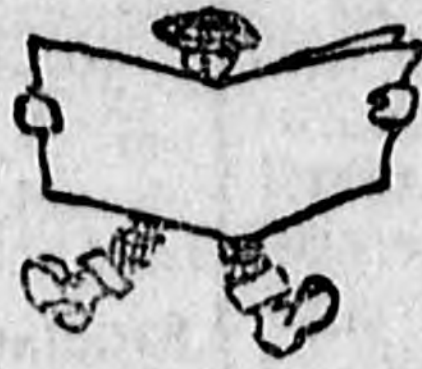
Harisnya, keztü, tón
alsóruhákat gyári áron!

Beck Jenő

kötöttáru üzeme Pašičeva ul. 10.

Speciális triko-áru üzlet:
Pašičeva ulica 8. Gőzfürdő mellett.

8589

CSAK ÖN AZ OKA

HA A BÁCSMEGYEI NAPLO
KARÁCSONYI SZÁMÁBÓL
ÉPEN AZ ÖN HIRDETÉSE
MARAD KI.

DECEMBER 10-IG
BEÉRKEZŐ HIRDETÉSEK
ELHELYEZÉSÉT
GARANTÁLJUK

TYPOGRAPH S. C.
KULTURSZAKOSZTÁLY

1924. november 22-én és 23-án
A VÁROSI SZÍNHÁZBAN

Reiter Ilonka, hangversenyvezető és Raczko
Ilonka, működő primadonna felléptével
szinre kerül az

ELVÁLT ASSZONY

Operett 3 felvonásban. Irta Gábor Andor,
zenéjét szerezte Fall Leó. Rendező: Kain Lajos.

Jegyek előre válthatók Balázs J. Jenő uridivat-
üzletében.

Helyárak: I—III. sorig 35 dinár, IV—VI. sorig
30 dinár, VII—XI. sorig 25 dinár. Magas földszint
20 dinár. Állóhely 15 dinár.

**TRAFIKANT GÁBOR
ELŐNYAJÁNLATA**

Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65

a „ZORKA”

Első Jugoszlávai Vegyipar R. T. képviselőtében
Sósav, Kénsav, Accumulátorsav,
Rézgálic, Vaszgálic, Glaubersó,
Calcionált Sulfat

6192

a „SHELL-COMPANIE” képviselőtében:

„SHELL” gépolaj
„SHELL” hengerolaj,
„SHELL” padlóolaj,
„SHELL” nyersolaj (motorolaj)
„SHELL” benzín
„SHELL” petroleum.

Legjobb karban levő
2 és fél lóerős

benzinmotor

ELADÓ

KELICO LEPÁRLÓMŰVEK MÓDOS

8943

ADRIJA ÁLT. BIZTOSÍTÓ R.-T.
BEOGRAD

Foglalkozik a biztosítás minden ágával.
Életkötvényei kauciók elfogadtnak.

Bécskei aligazgatóság:

Subotica, Trg Fra Ješe 15. Telefon 30.

Bánáti aligazgatóság:

V.-Bečkerek, Obiličeva ul. 3. Telefon 123.

Helyi képviselők és ügyes üzletszerzők felvétetnek.

4791

**A LEGELEGÁNSABB
férfiruha és télikabát**

angol követelményekből mérték után a leg-
olcsóbban rendelhetők meg

SZÉKELY A. férfiszabónál

Suboticán, Strossmajerova ulica (Halpiac)

8915

Hintalovat, szervirozó tálcákat,
MINDENNEMŰJÁTÉKÁRUT
eredeti legolcsóbb gyári áron vásárolhat

BRACA SPITZER

játékárugyár Aleksandrova ulicán, a
Stein i Drug üzletben levő árusítóhelyén.

Ugyanott en gros eladás!

8848

Kitűnő állapotban levő

vaskályha

samantal béleelve

olcsón eladó

Subotica, Tolstojeva 21.

8871

TŰZIFA és FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra
vagonátelben és hajókománnyonként
prima egészségügyi kávé, gyertyán, vegyes-
hasáb és dozzgrát, továbbá száraz vil-
lázott faszén a LEGOLCSÓBB napi
árak mellett.

„DANICA”

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

Legjobb gyártmányu
(Wimpassing)

HÓCIPŐK

gyári áron kaphatók

F. KOVAČI DRUG

CÉGNÉL

8811

KORZÓ MOZI

1924. november 20-23. Csütörtöktől—vasárnapig
Mindkét moziban egyszerre

ZEPPELIN R. III. DIADALUTJA

A regota várt attrakció.
Victorien Sardou szindarabja

AZ ÁRULÓ LEVÉL

dramai színjáték 6 felvonásban.
Főszereplő Claude Merelle, kinek művészi játéka és csodás szépsége fokozza a darab szédítő iramát

LIFKA MOZI

1924. november 20-23. Csütörtöktől—vasárnapig

Barátságos arcot kérünk, mert mi így nezdünk ki!

Zoro és Huru, világhírű dán detektívek

LEÁNYSZÖKTETÉS

című 6 felvonásos vígjáték főszerepében
Vigadatok öregek és ifjak, mert mi eddig mindenkit megkacagtattunk!

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik.
Előfizetési díj havonként 10 dinár, negyedévre 135 dinár.
Kérdezőkérdezőknek válaszbelégy mellékelendő.

Gyakorlott ápolói állást kereszszakosítottan vagy orvosi rendelőbe is elmenne. Cim a kiadóban. 8964

Azonnali belépésre kéresek mérlegképes könyvelőt szerb, német és magyar nyelvtudással. Leó Poniák kézműáru nagykereskedő Senta. 8963

Főmunkári vagy almozári állásra ajánlok azonnali belépésre elsőrendű szakembert. Megkeresések Fekete könyvkereskedő Senta küldendők. 8958

VÉTEL-ELADÁS

Mézet, elsőrendű, nagyobb mennyiségben ajánlok, valamint 60 család méhét is tulszaporodás miatt kaptarostól (ország mézet 36 keretű) tavaszi esetleg azonnali vételre. Jankovics Iván nagyméhészete, Melence. 8865

Boros transport hordókat keresek, csak uiakat, 700-750 litereseket cca 300 hektolitert. Franc Schwendemann, Parabuć. 8867

Ház két ötszobás lakással üvegezett folyosóval, két utcai szobával, 100.000 dinárért szabadkészen eladó. A vételárnak fele a szerződés megkötésénél, a fennmaradt összeg 1 éven belül 10% kamattal megfizetés mellett fizetendő. Cim a kiadóban. 8916

Fehérvarráshoz
elsőrangú
munkásnőt
keresek
jó fizetéssel
Cim a kiadóban 8895

Ékszeres, jegyárú, arany és ezüst karórák, nikkell szobák, ezüst cigarettaszobák és dísz tárgyak legelőcsőben kaphatók Szende ékszerésznél Subotica, Aleksandrova u. 8849

Éjjelmelegítő, körülbelül 50 éve fennáll, kedvező feltételek mellett — családok okai miatt — napi-berbe kint. Megjegyzés esetén az üzlet eladó és azonnal beköltözhető. Bövényhat. özv. Lux Mórénál Sombor, Lastina u. ca 7. szám (5) 8943

Tatai darabos és brített-szén, szobafűtő és szalon-szén raktárról állandóan kapható. Eisler és Sipos, Subotica. Telefon 58

Fogorvosi műtőszékét olajpumpást vennék. Ajánlatok ármegejelölés nélkül Aleksander Bóka, Smederevo címre. 8961

SATIN garniturák plüssel

Készít:
GARDIO vállalat, Sombor 8915

KÉSS ZÁLOGINTEZETE mindenféle értéktárgyra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállítással, férfi, női raglán és kabátoknak való. Ékszeres, ruhák, kabátok, felsőruházatok és minden más tárgyak állandóan olcsón eladottnak, Subotica kör. Bogovićeva (Kirázszi) ul. 12. 2 5697

Pólvahuzatok csecsemőknek való szobakosár, himzett függönyvel, mosdóra felszerelhető pólvázóasztal, felső eladók. Cim a kiadóban. 8355

SZTIPICS ÉTTERME

Štrossmajerova ul. 12. sz.
Nagy választék elsőrendű ételre, mérsékelt árak, utazók, hivatalnok és újságíró uraknak 10 százalékos kedvezmény!!!

8 HP lánccs magánjáró fiatal Suttleyath körülgyűrűs csővel, 6 HP benzín-motor komplett körfűréssel utánnyos géppel rögzösen eladó Terézky Rudolfnál Adán. 8948

25 HP magyar állami generátor gázmotor üzennagyobbítás miatt eladó. Üzemben megtekinthető. Konz. Pál Bačko, Gradiste. 8866

December 1-én különbejáratu butorozott szoba a központban kiadó. Cim a kiadóban. 8971

Automobil, elegáns, 2 üléses, »Maffi« nemzeti szági gyártmányú teljesen jókarban eladó. — Megtekinthető bármely nap. Felvilágosítások Braća Todorović, nagytözsde, Aleksandrova 8. 8954

KÜLÖNFÉLE

Salátkészítményű férfi-, női- és fiucipők kaphatók. Mértékutáni rendeléseket a legmodernebben készít Róka divatcinoszete Subotica, Pašićeva u. 9

Hízásnál, kövérsgénél Fuscin-tabletták teljesen ártalmatlanok és éltendő változtatás nélkül is biztosan hatnak. Nem mrigy és nem hashajtó. Kimerítő hatás ingyen. Blum (Illés) gyógyszerár, főpórával szembe. 5468

Elveszett Somborban Bojovića köruton egy arany mellű igazgyöngyvel és briliánsal. A becsületos megtalálót kérem adja vissza jutalom ellenében Sv. Roke ul. 13 8941

Elemi- és középiskolai tanulóknak bármely tantárgyból, valamint német-szerb levelezésből órákat adok. Sombor, Sarajevkina (Hársia) ul. 23. Traub. 8942

Elsőrendű szlovén és beremendi M E S Z legjobb minőségű száraz RETORTA FASZÉN beoćini portland CEMENT vagontételek és kisinyben REVAI ADOLF Subotica, Csirkepiac Telefon 551. Faszen csomagolva is kapható

Műhelynek vagy raktárnak száraz, világos, 7 mt hosszú helyiség kiadó. Pašićeva ul. 2. (Edénypiac, Vermes-ház) ház-mesternél. 8878
Egy háromszobás lakás előszobával, teljes butorozattal rögzített átadó. Tudakovski, Béni Béla. Nemzeti-kórház délelőtt 9-12 délután 2-5. 8959

FOGLALKOZÁS

Raktárnoki vagy utazói állást keres vaskereskedő, 16 éves gyakorlattal, magyar, német, szerb, tót nyelvtudással. Ajánlatokat »Önálló munkaadó« felé alatt Schmolka hídteőiroda, Novisad, Futoski put 2. továbbit.

Takarítónő, főző tudó, két személyhez felvétetik. Skotus Viator u. 38. Kapu alatt balra. 8924

Paplanos munkásokat és munkásnőket keresek. Fizetés meggyezés szerint. Vlada Marković Beograd, Sremska ul. 10.

Teslicai Retorta Faszén

Bácskai vezérkőpylelet: Ludwig Hubert Novisad, Veliki Limán 3667

Börkereskedősegen azonnali belépésre állást keres. Cim: Uralupka Mihály, Kulpa. 8908

Bognártanonc azonnalra felvétetik meggyezés szerint. Hl. Tallón József bognár Bezdán. 8888

Téglaszár vezetésében jártas fiatalember felvétetik. Glid Bernát, Subotica. 8882

MOLNÁR FERENC ÜVEGCIPŐ

nagy sikerű vígjátéka könyvtárban kapható a »KURIR« könyvkiadónál Subotican 8903

Fiatall kéménseprősegéd felvétetik. Vladislavjev kéménseprő-mester Basahid (Banat). 8965

Mérlegképes könyvelő, szerb-horvát és német levelező azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 8960

Röfös és vegyes szakmából keresek azonnali belépésre megégedt. Kanitz, Ridjica. 8950

Fűszerkereskedősegen 26 éves, a fűszerszakmában teljesen jártas, állandó állást keres december 1-re. Beszél és ír szerbül és magyarul. Cedomir Daćin Novi-Beđei (Banat). 8946

Elegáns nőikalapok az "ESZTERKA"

elsőrangú salóban készíthetők be. Bácsi modellek nagy választékban. Filzkalapok 100 dinár alul. Újkalapok készítése izléseesen 70 dinár! OLCSÓN ALAKIT. 8934

Kereskedelmi akadémiát végzett fiatalember, aki a szerb, magyar és német nyelvet bírja, iroda, vagy utazói állást keres. Cim a kiadóban. 8927

Házvezetőnő állást keres idősebb keresztény leány, ki jól tud főzni, valamint a háztartás minden ágában jártas. Juhász Erzsébet, Novisad, Dudarska 60. 8906

Önállóan dolgozó, békeben felszabadult cukrászsegédet

keres Kovács cukrászda Veliki-Becserek 3662

Kaucióval rendelkező pénztárost keresünk állandó alkalmazásra. Az állás biztos megélhetést nyújt. Cim a kiadóban. 8967

Gőzmalom! Nagykereskedők!

Disponens mérlegképes könyvelő, aki 12 évig volt exportmalomban, 6 évig fűszer-gyártó, rövid- és kézműárúüzletben, önálló munkaadó, magyar, német, szerb-horvát és francia nyelvtudással azonnali állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatall továbbit. 8951

KÉRJEN

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA: Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D.D. NOVISAD

OLCSÓ KÖNYVELADÁS

raktáron levő összes ZENEMŰVÉSI és SZÉPIRODALMI KÖNYVEK nagy árengedménnyel, december hó 15-éig HEUMANN MÓR könyv- és zeneműkereskedésében, SUBOTICA, JELACIĆEVA UL.1. 6962

Tűzifa aprítóvalta egy és kétkarú eladó. Ulreich Testvérek vaskereskedője Subotica. 8835

Gyáriáron vásárolható férfi- és gyermekruhát, raglánt, félikabátot, szörmebélésű és bőrkabátot, női- és leányköpenyt, kicsinyben és nagyban, míg a készlet tart fides Samu ruhaüzletében. Subotica, Narodkavénáz mellett. 2639

Gradska Kafana Városi Kávéház

minden énnepnapon csütörtök és vasárnap 5 órai tea BEER JENŐ szalonzenekartának közreműködésével.

Eladó fehér gyermekkoscsi, hálóágy, magas gyermekszék. Paio Kuluncsics ul. 5. 8962

Eladó egy szilagfűrészkocsira szerelve, teljesen új Benz-féle motorral. — Tóth Péter, Frankonanska ul. 52. 8824

SPITZER LAJOS

SZŐRMEÁRUHÁZÁBAN

SUBOTICA

NAGY KIÁRUSÍTÁS

KEZDŐDIK SZŐRMEÁRUKBAN KABÁTOKBAN és BOÁKBAN